

สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปริญญาพนธ์

ของ

สงวน ส่องษ์

- 7 ก.ค. 2526

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตงุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921 575, 391 5058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2526

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

151900

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา	คณะกรรมการสอบ
..... ประธาน	 ประธาน
(ผู้ช่วยคณบดี อาจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)	(ผู้ช่วยคณบดี อาจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)
..... กรรมการ	 กรรมการ
(ดร. สมน้อย อธิษฐาน)	(ดร. สมน้อย อธิษฐาน)
	 กรรมการ
	(ดร. เสาวนีย์ เสนา)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ดี ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ รอดประเสริฐ และ อาจารย์ ดร.สมลักษ์ อรรถสิทธิ์ ในฐานะที่ทำงานทั้งสองเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา อาจารย์ ดร.เลขาณีย์ เสนาผู้ กรรมการสอบปากเปล่า ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม อาจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ผู้อำนวยการวิจัยและพัฒนาของวิทยาลัยบูรพคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้คำปรึกษาแนะนำมาโดยตลอด นับตั้งแต่การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการเขียนรายงานการวิจัย อีกทั้งท่านยังได้มีส่วนให้ความช่วยเหลืออย่างมาก คือ อาจารย์ไพฑูรย์ ภักดีไพโรจน์ ซึ่งได้เป็นธุระช่วยเหลือในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความเอื้ออารีและความมีน้ำใจของท่านที่กล่าวนามมาแล้วข้างต้น จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สงวน สหวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ที่มาและปัญหาของการศึกษาวิจัย	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย	5
ความสำคัญของการศึกษาวิจัย	5
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ลัทธิฐานการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
โครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ	10
ความหมายและขอบข่ายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา	14
วิธีการและเครื่องมือในการศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา	18
3 วิธีดำเนินการวิจัย	23
กลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	26
ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	26
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
สัญลักษณ์ที่ใช้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล	27
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย	79
ลัทธิฐานการวิจัย	79
กลุ่มตัวอย่าง	79
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
อภิปรายผลการศึกษาวิจัย	84
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศูนย์ฝึกอบรม	93
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป	96
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	103

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	24
2	ทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวม และรายด้าน	29
3	ทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการบริหาร วิชาการ	30
4	ทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านหลักสูตร	31
5	ทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการเรียน การสอน	33
6	ทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการ บริการทางวิชาการ	35
7	ทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านความสัมพันธ์ ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม	36
8	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ในทุกด้าน จำแนกตามเพศ	38
9	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามเพศ	39
10	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตร จำแนกตามเพศ	40
11	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ	42
12	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการ จำแนกตามเพศ	44

13	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม จำแนกตามเพศ	46
14	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ในทุกด้าน จำแนกตามสถานภาพสมรส	47
15	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามสถานภาพสมรส	48
16	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตร จำแนกตามสถานภาพสมรส	50
17	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามสถานภาพสมรส	52
18	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการ จำแนกตามสถานภาพสมรส	54
19	เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม จำแนกตามสถานภาพ สมรส	56
20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรมในทุกด้าน จำแนกตามวุฒิ	57
21	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมในทุกด้าน จำแนกตามวุฒิ	58
22	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามวุฒิ	59
23	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามวุฒิ	60

24	การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตร จำแนกตามวุฒิ	61
25	การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิ	62
26	การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการ จำแนกตามวุฒิ	63
27	การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรมด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม จำแนกตามวุฒิ	64
28	การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรมในทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	65
29	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมในทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	66
30	การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรมด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	67
31	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทาง วิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ใน การทำงาน	68
32	การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรมด้านหลักสูตร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	69
33	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	70

34	การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการ เรียนการสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	71
35	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทาง วิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการ เรียนการสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการ ทำงาน	72
36	การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรมด้านการบริการทางวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	73
37	การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรมด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	74
38	การเปรียบเทียบความแตกต่างที่คั่นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	75
39	ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม จำแนกตามประเด็นที่ ผู้เข้าอบรมเสนอ	76

ที่มาและปัญหาของการศึกษาวิจัย

ครูเป็นตัวละครสำคัญในการกำกับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาคนให้กับสังคม ครูจึงนับเป็นพลังกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อคุณภาพของคนในประเทศ ดังนั้น ความเป็นครูจึงสมควรได้รับการปรับปรุงส่งเสริมให้เหมาะสมอยู่เสมอ ผู้เป็นครูควรเพียบพร้อมด้วยความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยรอบด้าน เป็นผู้มีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมในระดับวิญญูชนพึงปฏิบัติได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 12) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้เป็นครูควรได้รับการปรับปรุงให้มีคุณภาพอยู่เสมอนั่นเอง

การปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพของครูนั้น เป็นหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่งของวิทยาลัยครู นอกเหนือจากการผลิตครูให้แก่โรงเรียนและสถานศึกษาโดยทั่วไป (กรมการฝึกหัดครู 2524 : 26) การปฏิบัติตามภาระหน้าที่ดังกล่าวนี้ วิทยาลัยครูได้ดำเนินการต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานาน ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมวิทยฐานะครู เช่น การอบรมเพื่อการศึกษาภาคฤดูร้อน (อ.ศ.ร.) การให้ครูประจำการลาศึกษาต่อในวิทยาลัยครู การเลื่อนครูประจำการที่ไม่มียุติ เป็นต้น (กรมการฝึกหัดครู 2524 : 26) อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าว ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูประจำการที่ต้องการเพิ่มวุฒิจนถึงขั้นปริญญา ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก จะเห็นได้จากสถิติทางการศึกษาปัจจุบัน ซึ่งปรากฏว่ามีครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกระจายอยู่ทั่วประเทศถึง 287,613 คน (วิทยาลัยครู เพชรบุรี 2524 : 15)

เพื่อหาทางให้การศึกษาแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการดำเนินไปอย่างกว้างขวางสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับบทบาทของวิทยาลัยครูในฐานะสถาบันอุดมศึกษา ในปี พ.ศ. 2519 สภาการฝึกหัดครูจึงได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการให้การศึกษา

และฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อไว้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน
(กรมการฝึกหัดครู 2520 : 35) สำหรับสำนักงานของระบอบนี้ กำหนดให้วิทยาลัยครูทั่วประเทศ
ดำเนินการให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ โดยให้ใช้หลักสูตร
ของสภากาการฝึกหัดครู หรือหลักสูตรทางการศึกษาอื่น ๆ ที่ได้รับอนุมัติจากสภากาการฝึกหัดครู
สำหรับสถานที่จัดการศึกษาและฝึกอบรมนอกจากจะมิใช่สถานที่ในวิทยาลัยครูแล้ว วิทยาลัยครูแต่ละ
แห่งยังอาจจะจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมภายนอกวิทยาลัย โดยใช้อาคารสถานที่ที่มีอยู่ในท้องถิ่นตาม
ความเหมาะสม (กรมการฝึกหัดครู 2520 : 35) ในการดำเนินการตามระเบียบดังกล่าว, กรมการ
ฝึกหัดครูได้จัดทำโครงการขึ้นมาโครงการหนึ่ง เรียกว่า "โครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครู
และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ" หรือ "อ.ค.ป." และให้วิทยาลัยครูทุกแห่งรับไปดำเนินการ
ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมา (วิทยาลัยครูนครราชสีมา 2524 : 1 - 3)
ปัจจุบันการดำเนินการตามโครงการเป็นไปอย่างกว้างขวาง วิทยาลัยครูทั้งหมด 36 แห่ง ซึ่ง
ตั้งกระจายอยู่ตามภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ต่างก็ดำเนินการให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่ครูและ
บุคลากรทางการศึกษาประจำการในเขตรับผิดชอบของตน การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมาปรากฏว่า
เป็นที่สนใจของบรรดาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมาก นับตั้งแต่เริ่มโครงการนี้มาผู้
เข้ารับการศึกษาและฝึกอบรมในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั่วประเทศประมาณ 53,078 คน (วิทยาลัยครู
เพชรบุรี 2524 : 8) และคาดว่าจะในอนาคตจะมีผู้สนใจเพิ่มขึ้นอีก ซึ่งกรมการฝึกหัดครูได้ตั้งเป้าหมาย
ไว้ว่า ในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2524 - 2529 วิทยาลัยครูทั้งหมดจะต้องจัดการศึกษาและ
ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการไม่น้อยกว่า 180,000 คน (วิทยาลัยครู
นครราชสีมา 2524 : ภาคผนวก)

การกำหนดสถานที่เพื่อจัดการศึกษาและฝึกอบรม แต่ละวิทยาลัยครู หรือกลุ่มวิทยาลัยครู
ดำเนินการแตกต่างกัน บางวิทยาลัยได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมภายนอกวิทยาลัยด้วย แต่บางวิทยาลัย
จัดการฝึกอบรมในวิทยาลัยครูเท่านั้น สำหรับวิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีอยู่ 8 แห่ง
นั้น ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมภายนอกวิทยาลัยทุกแห่ง และได้ใช้ศูนย์ฝึกอบรมเหล่านั้นเป็นสถานที่
จัดการศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาในท้องถิ่นเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาบทบาทของศูนย์ฝึกอบรมที่มีต่อการจัดการศึกษาและฝึกอบรมแล้วจะเห็นว่าศูนย์ฝึกอบรมได้ถูกใช้เป็นสถานศึกษา เพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางวิชาการ การฝึกงาน การศึกษาค้นคว้าจะดำเนินการที่ศูนย์ฝึกอบรมทั้งสิ้น นอกจากนี้การทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การปฐมนิเทศการลงทะเลเป็นวิชาเรียน การติดต่อประสานงาน ก็จัดขึ้นที่ศูนย์ฝึกอบรมเช่นเดียวกัน (วิทยาสัยครุณครราชย์สมา 2524 : ภาคผนวก) เรือเป็นเช่นนี้จะเห็นว่าศูนย์ฝึกอบรมมีภาระหน้าที่จัดการศึกษาตามโครงการไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวิทยาลัยครู หรืออาจจะกล่าวได้ว่าศูนย์ฝึกอบรมอยู่ในฐานะสถานฝึกหัดครูอีกแห่งหนึ่งที่แยกสาขาไปทำหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกหัดครูสำหรับบุคลากรทางการศึกษาประจำการของท้องถิ่น

ด้วยเหตุที่ศูนย์ฝึกอบรมเป็นสถานศึกษาซึ่งมีภาระหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาในชั้นอุดมศึกษาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องพยายามจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาของสถานอุดมศึกษาอื่น ๆ เพราะตามหลักการการจัดการศึกษาในระดับปริญญาต้นเป็นงานสร้างบัณฑิต จะต้องคำนึงเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ (วิสิตร สิริลออาน 2518 : 71)

คุณภาพของบัณฑิตนั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพราะสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของมวลสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษา (วิไลวรรณ พิธยานุวัฒน์ และสมหวัง พิธยานุวัฒน์ 2519 : 21) ดังนั้นถ้าจะผลิตบัณฑิตให้ได้คุณภาพตามความต้องการแล้วไม่ว่าจะใช้อยู่สถานศึกษาที่ใดก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่สภาพศึกษานั้น ต้องคำนึงในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่บัณฑิตนักศึกษา เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้เข้าไปในทางที่พึงประสงค์

เนื่องจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีผลต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาดังกล่าวมาแล้ว การจัดการศึกษาแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการในระดับปริญญา โดยใช้ศูนย์ฝึกอบรมเป็นสถานศึกษาดังที่วิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันออก เมืองเหนือกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน จึงควรสร้างสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอบรมเหล่านั้นให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมพร้อมที่จะผลิต บัณฑิตให้ได้คุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ทั้งนี้เพราะปรากฏว่า การสร้างสภาพแวดล้อม

ทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่สามารถจัดได้อย่างเหมาะสม ดังรายงานการประชุมสัมมนาของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ทั้งในระดับกลุ่มวิทยาลัยและระดับกรม ต่างยอมรับว่าการจัดการศึกษาของศูนย์ฝึกอบรมมีปัญหาหลายประการ จากการประชุมปฏิบัติการของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อปี พ.ศ. 2522 ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับศูนย์ฝึกอบรมว่า การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมภายนอกวิทยาลัยครูประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น ไม่สามารถจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ มีความยุ่งยากในการดำเนินงาน การควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ สถานฝึกอบรมขาดแหล่งวิชาการ และขาดบรรยากาศทางวิชาการ ทำให้ทั้งผู้จัดการอบรมและผู้เข้ารับการอบรมขาดความกระตือรือร้นในการฝึกอบรม เป็นต้น นอกจากนั้นหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันเป็นหลักสูตรสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีภาคปกติ ซึ่งไม่เชื่อต่อการฝึกอบรมผู้ที่เป็นครูอยู่แล้ว และบางรายวิชาที่ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของโครงการ (กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2522 : 31 - 36) นอกจากนี้ในการประชุมเพื่อพัฒนาโครงการของผู้แทนกลุ่มวิทยาลัยครูทั่วประเทศเมื่อเดือน มกราคม พ.ศ. 2524 ก็ยอมรับว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมอยู่หลายประการ เช่น การเปิดศูนย์ยังทำได้ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการประถมศึกษาต้องย้ายสังกัดจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด มาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมขึ้นในท้องถิ่นอาจจะไม่ได้รับความสะดวกเช่นเดิม เพราะทางต้นสังกัดผู้ใช้ครู ไม่สามารถจะช่วยเหลือในแง่งบประมาณสิ่งที่เคยช่วยเหลือมาได้ (วิทยาลัยครูเพชรบุรี 2524 : 2) ตามผลการพบปัญหาดังกล่าวมานี้ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานจัดการศึกษาที่ศูนย์ฝึกอบรมไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของโครงการ ทั้งยังจะก่อให้เกิดผลเสียต่อคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา อันหมายถึงคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้ารับการอบรม ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกของนักเรียน และการพัฒนาการศึกษาส่วนรวมของประเทศ สิ่งสมควรที่จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขหรือขจัดปัญหาเหล่านั้นให้หมดไป

ด้วยสาระและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น สิ่งควรที่จะศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมุ่งศึกษาทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อม

ทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการบริหารวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม และเปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมเหล่านั้นตามสถานการณ์ต่าง ๆ คือ เพศ สถานภาพสมรส วุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานด้านวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาริ้วย

1. เพื่อศึกษาทัศนะของผู้เข้าอบรม ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรม ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม จำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส วุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน

ความสำคัญของการศึกษาริ้วย

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานวางแผน และนโยบายเกี่ยวกับการฝึกหัดครู ในการวางแผนนโยบายและการให้การศึกษาศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งจะช่วยให้ผู้บริหารศึกษาศูนย์ทั้งในระดับกลุ่มและระดับวิทยาสัยครูอาจารย์ผู้ทำหน้าที่ให้การอบรม ตลอดจนวิทยากรในท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ทราบข้อมูลอันสามารถนำไปใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้น ยังอาจจะเป็นแนวทางสำหรับวิทยาสัยครู กลุ่มอื่น ๆ ที่มีโครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาริ้วย

1. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะศูนย์ฝึกอบรมในโครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการของสำนักงานการศึกษาพิเศษ ตามแนวปฏิบัติของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เข้าอบรมระดับปริญญาตรี ซึ่งเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศูนย์ฝึกอบรมจังหวัดนครพนม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดชัยภูมิ ในปีการศึกษา 2524

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ผู้เข้าอบรมซึ่งจำแนกเป็น

3.1.1 เพศ คือ เพศชาย และเพศหญิง

3.1.2 สถานภาพสมรส คือ โสด และแต่งงาน

3.1.3 วุฒิ คือ ป.กศ. สูง พ.ศ. และวุฒิต่ำ ๆ

3.1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งจำแนกเป็นสี่ระดับ คือ ต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี 21 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมห้าด้าน คือ การบริหารวิชาการ หลักสูตร การเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ หมายถึง โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะครู ตามหลักสูตรสำนักงานการศึกษาพิเศษ พุทธศักราช 2519 ของกรมการฝึกหัดครู ซึ่งดำเนินการโดยวิทยาลัยครู ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมา

กลุ่มวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยในภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยแปดแห่ง คือ วิทยาลัยเลย วิทยาลัยอุดรธานี วิทยาลัย
สกลนคร วิทยาลัยกุมภวาปี วิทยาลัยบึงสามพัน วิทยาลัยสุรินทร์ วิทยาลัยอุบลราชธานี
และวิทยาลัยนครราชสีมา

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายถึง สภาวะสภาวะการณ์ที่จะส่งเสริมและเอื้ออำนวย
ต่อการศึกษา ค้นคว้า และการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรม เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเอง ทั้งในแง่ความรู้
ด้านวิชาการ และความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ สภาพแวดล้อมทางวิชาการในที่นี้เลือก
ศึกษาด้าน คือ

1. การบริหารวิชาการ ได้แก่ การดำเนินงานทางวิชาการโดยทั่วไป ของ ศูนย์ฝึกอบรม
เช่น แผนนโยบาย ข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติทางวิชาการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การลงทะเลแป้น
วิชา เรือรบและการปฐมพยาบาล เป็นต้น
2. หลักสูตร ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตร การจัดชุดรายวิชา ความเหมาะสมของ
เนื้อหา และระบบการประเมินผล เป็นต้น
3. การเรียนการสอน ได้แก่ สภาพหรือบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนในหมู่ผู้เข้าอบรม
4. การบริการทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบริการในค่านต่าง ๆ ที่ศูนย์ฝึกอบรม เช่น
บริการห้องสมุด บริการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับใช้ในกิจกรรมทางวิชาการ
5. ความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม ได้แก่ การให้คำปรึกษา
ทางวิชาการ การทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมเข้าร่วมกิจกรรม
ทางวิชาการ และการติดตามผลการเรียนของผู้เข้าอบรม เป็นต้น

ศูนย์ฝึกอบรม หมายถึง ศูนย์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาและฝึกอบรม
ตามโครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ที่วิทยาลัยครู
แต่ละแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปิดดำเนินการในปีการศึกษา 2524 โดยย้ายสถานที่ในตัวจังหวัด
ที่ไม่ใช่ที่ตั้งวิทยาลัย ได้แก่ ศูนย์ฝึกอบรมจังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม
จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดยโสธร และจังหวัดชัยภูมิ

ครูประจำการ หมายถึง ครูประจำการที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ
กรมสามัญศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน เทศบาล หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่ครู

บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บริหารการศึกษา หรือให้บริการทางการ
ศึกษาและเป็นบุคลากรประจำการ

ผู้เข้าอบรม หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้ารับการศึกษาดูงาน
ที่ศูนย์ฝึกอบรมของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ในด้านการบริหารวิชาการ หลักสูตร การเรียนการสอน
การบริการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้เข้าอบรมที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
แตกต่างกัน
2. ผู้เข้าอบรมที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ
ศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกัน
3. ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
แตกต่างกัน
4. ผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา วงการฝึกหัดครูทั่วโลก ได้พยายามขยายการะ
รับผิดชอบของการฝึกหัดครูให้กว้างขวาง ครอบคลุมไปถึงการศึกษาตลอดชีวิตของครู โดยถือว่า
การฝึกหัดครูก่อนประจำการที่สถานฝึกหัดครูทำอยู่นี้เป็นระยะเริ่มต้นของการฝึกหัดครู เท่านั้น
แต่การศึกษาของครูจะต้องดำเนินไปชั่วชีวิตครูของคน ๆ หนึ่ง (เจริญ มีสินทร์ 2522 : 72)

การฝึกหัดครูของไทย มีแนวโน้มที่จะดำเนินการขยายการะรับผิดชอบของการฝึกหัดครู
เช่นกัน เห็นได้จากแนวทางการจัดการศึกษาด้านฝึกหัดครูปัจจุบัน ต่างก็เน้นในเรื่องการศึกษ
แก่ครูประจำการทั้งในระดับประเทศและระดับหน่วยงานที่ทำงานที่ด้านมีโดยตรง เช่น แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) ได้กำหนดนโยบายการพัฒนา
การศึกษาด้านตัวครูและการฝึกหัดครู โดยการเร่งอบรมครูประจำการและบุคลากรให้ศึกษาให้ทัน
ใหม่ตามแนวพัฒนาการศึกษาปรับปรุงและขยายการฝึกหัดครูประจำการในชนบทให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
ให้สถาบันผลิตครูแต่ละแห่งเป็นศูนย์กลางรับผิดชอบ ทำการฝึกอบรมครูประจำการเพื่อปรับปรุงงาน
ที่ปฏิบัติอยู่ให้ได้ประสิทธิภาพมากขึ้น และให้รับกับสภาพทางการศึกษาที่ปรับปรุงใหม่ (กระทรวง
ศึกษาธิการ 2519 : 27 - 36) พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 ก็ได้ให้
ความสำคัญในเรื่องการศึกษาแก่ครูประจำการ โดยกำหนดให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่ครูและบุคลากร
ทางการศึกษาเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของวิทยาลัยครู (เจริญ มีสินทร์ 2522 : 69) และสภาการ
ฝึกหัดครูได้ออกระเบียบว่าด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาประจำการ
พ.ศ. 2519 เพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินงานสำหรับวิทยาลัยครูอีกด้วย (กรมการฝึกหัดครู
2520 : 35) นอกจากนี้การจัดทำแผนพัฒนาการฝึกหัดครู ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ได้กำหนดให้การศึกษาแก่ครูประจำการ
เป็นนโยบายประการหนึ่งในนโยบายการพัฒนาการศึกษาฝึกหัดครูส่วนรวม โดยการส่งเสริมสนับสนุน
ให้สถาบันฝึกหัดครู ดำเนินการให้บริการในการศึกษาและฝึกอบรมครูประจำการ เพื่อเพิ่มพูนและ

ประสบการณ์โดยให้ความช่วยเหลือแก่ครูประจำการที่ไม่มีวุฒิทางครูและครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ห่างไกลเป็นอันดับแรก และโดยมิให้ครูเหล่านี้ต้องเสียเวลาในการปฏิบัติงานประจำ (สพป.นท. เขต 2523 : 39)

แท้ที่จริงการฝึกอบรมครูประจำการเป็นหน้าที่ของกรมการฝึกหัดครู และกรมการฝึกหัดครูก็ได้ดำเนินการด้านนี้มาโดยตลอดอยู่แล้ว เพียงแต่การฝึกอบรมที่ผ่านมาเน้นเฉพาะวิชาความรู้ เพื่อให้ครูได้มีวุฒิสูงขึ้น โดยถือว่าความสามารถในการสอนวิชาชุดครูที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์การตัดสินที่สำคัญ (กองการส่งเสริมวิทยฐานะครู 2522 : 86 - 87) ซึ่งต่างจากมติใหม่ของกรมการฝึกอบรมครูประจำการตามแนวโน้มของวงการฝึกหัดครูดังกล่าวข้างต้น

การฝึกอบรมครูในมติใหม่นี้มุ่งฝึกอบรมครูให้มีความพอได้มาตรฐานทางวิชาการตามที่กำหนด และให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการอบรมไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ จะแตกต่างกันก็มุ่งให้โอกาสแก่ครูในท้องถิ่น ได้เข้ารับการฝึกอบรมในอัตราที่เพิ่มขึ้น โดยให้สถาบันฝึกหัดครูสังกัดศูนย์บริการการศึกษาขึ้นในท้องถิ่น ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้วิทยาสกรทั้งหลายกำลังดำเนินการอยู่ ภายใต้โครงการให้การศึกษและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ

โครงการให้การศึกษและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ

ลักษณะของโครงการ

โครงการให้การศึกษและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เป็นโครงการที่กำหนดขึ้นตามระเบียบสภาการฝึกหัดครู เพื่อจัดการศึกษาแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการที่มีระดับสำคัญระดับนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

1. จุดมุ่งหมายของโครงการ

1.1 เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้สนองความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ครูและมีส่วนในการพัฒนาชุมชน

1.2 เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้สูงขึ้น

1.3 เพื่อเป็นการบริการทางการศึกษาแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำภาค
ในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

1.4 เพื่อยกส่งงานภาพของวิชาชีพครูให้สูงขึ้น

1.5 เพื่อเป็นการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ ในการเพิ่ม
สมรรถภาพและวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำภาคให้มากที่สุด

2. การดำเนินการ

2.1 ผู้เข้าอบรม ได้แก่ ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาประจำภาค ที่ต้นสังกัดผู้
ครู ได้คัดเลือกและอนุมัติให้เข้ารับการศึกษาดูงานและฝึกอบรม

2.2 หลักสูตร ให้หลักสูตรของสภากาชาดศึกษา โดยปรับปรุงกระบวนการให้การ
ศึกษาและฝึกอบรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำภาค
เช่น มีการจัดโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพในสาขาวิชาเอกต่าง ๆ เช่น การบริหารโรงเรียน
การประถมศึกษา การอนุบาล การศึกษาพิเศษ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2.3 การกำหนดเวลา วัน เวลา ในการให้การศึกษาและฝึกอบรมให้วิทยากร
เป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม โดยประสานงานกับต้นสังกัดผู้ให้ครู

2.4 วิธีการฝึกอบรม ใช้วิธีการให้การศึกษาและฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดย
วิธีการหลาย ๆ รูปแบบผสมผสานทั้งการศึกษา เป็นชั้นเรียนและการศึกษาด้วยตนเอง

2.5 การประเมินผล ประเมินผลการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ตามข้อบังคับของสภา
การศึกษาดูงาน และประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติงานในหน้าที่จะงานพัฒนาผู้เรียน

2.6 สถานที่ ใช้สถานที่ในวิทยาลัยครูและ /หรือศูนย์ฝึกอบรมที่อยู่ในเขตรับผิดชอบ
ของวิทยาลัยครูตามความเหมาะสม

การดำเนินงานของกลุ่มวิทยาสัยศฤภากตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยาสัยศฤภในกลุ่มภากตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเห็นร่วมกันว่า การจัดการศึกษา เพื่อ
ศฤภระสาการ มีความจำเป็นและสำคัญหัดเทียมกับการผลิตศฤภใหม่ ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษา
ต่อเนื่องเพื่อให้ศฤภมีโอกาสได้ศึกษาเพิ่มเติมเป็นครั้งคราว ย่อมหมายถึง การใชวนาคุณภาพของศฤภ
(กลุ่มวิทยาสัยศฤภภากตะวันออกเฉียงเหนือ 2522 : 9) และศฤภระสาการเหล่านี้บ เป็นกลุ่ม
บุคคลที่หาหน้าทีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศกระจายไปทั่วทุกขุมชน การอบรมศฤภระสาการ
นอกจากจะช่วยสร้างเสริมสมรรถภาพการทำงานองศฤภให้ดีขึ้นแล้วยัง เป็นการสร้างความเข้าใจและ
ทัศนคติที่เอื้ออาทรต่อความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาอีกด้วย (จิตกร ตั้งเกษมสุข 2522 :
85 - 86)

ดังนั้น การดำเนินงานตามโครงการนี้ กลุ่มวิทยาสัยศฤภจึงพยายามหาวิธีการที่จะช่วย
ให้สามารถสร้างเสริมคุณภาพและคุณภาพิตของศฤภระสาการได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
วิธีการที่จะเอาชนะอุปสรรคในเรื่อง เวลาและระยะทางซึ่ง เป็นปัจจัยสำคัญในการกีดกันโอกาส
ทางการศึกษาและความก้าวหน้าของศฤภที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล กลุ่มวิทยาสัยศฤภภากตะวันออก
เฉียงเหนือ ม.ป.ป. : ตอนที่ 1 : 1) ด้วยเหตุนี้เองวิทยาสัยศฤภทั้งหลายในภากตะวันออก
เฉียงเหนือ จึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางดำเนินการ เฉพาะกลุ่มขึ้น ที่สำคัญ ได้แก่

1. การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่กลุ่มวิทยาสัยศฤภได้เน้นเป็นพิเศษ
อาจจะเรียกได้ว่า เป็นเป้าหมายสำคัญของการดำเนินงานเลยทีเดียว ปัจจุบันศูนย์ฝึกอบรมมีอยู่
สองรูปแบบ คือ

1.1 จัดฝึกอบรมในัวจังหวัด คือไปโรงเรียนในจังหวัดเป็นสถานที่ฝึกอบรม
และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เฉพาะในัวจังหวัดที่วิทยาสัยศฤภรับผิดชอบเท่านั้น

1.2 จัดฝึกอบรมทั้งในัวจังหวัดและในบางอำเภอของจังหวัด คือ ไปโรงเรียน
ในจังหวัดเป็นศูนย์ฝึกอบรมในัวจังหวัด ขณะเดียวกันก็ขยายสถานที่ฝึกอบรมไปยังโรงเรียนในอำเภอ
ของจังหวัดนั้น ๆ ด้วย (กลุ่มวิทยาสัยศฤภภากตะวันออกเฉียงเหนือ 2522 : 18)

โดยสรุปแล้วศูนย์ฝึกอบรมที่กลุ่มวิทยาสัยครดำเป็นอยู่มีสองประเภท คือ ศูนย์จังหวัดและศูนย์อำเภอ สำหรับศูนย์อำเภอจะดำเนินการเป็นบางวิทยาสัยเท่านั้น และมีอยู่จำนวนน้อยปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะยกเลิกไป คงคงไว้เฉพาะศูนย์ฝึกอบรมในจังหวัดเท่านั้น

2. หลักสูตร กลุ่มวิทยาสัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ปรับปรุงหลักสูตรของสภาการศึกษา โดยสักรายวิชาในหลักสูตรเข้าเป็น ชุดวิชาการอบรม อันหมายถึงการจัดกลุ่มวิชาในหลักสูตรเข้าเป็นชุด โดยแต่ละชุดประกอบด้วย รายวิชาที่ไม่เนื้อหาทกมกกัน ชุดวิชาการอบรมมีทั้งหมดเก้าชุด ประกอบด้วย ชุดวิชาสามัญและชุดวิชาเลือกสามชุด ชุดวิชาชีพสามชุดและชุดวิชาเอก - โทสามชุด ในชุดอบรมทั้งเก้านี้ จะรวมเอารายวิชาต่าง ๆ ไว้ครบตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตของสภาการศึกษา และสามารถจัดให้ผู้เข้ารับการอบรม จบตามหลักสูตรได้ภายในสามปี หรือเก้าภาคเรียน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบของการให้การฝึกอบรม ซึ่งจะต้องจัดขึ้นที่ศูนย์ฝึกอบรมในท้องถิ่น และเพื่อให้สามารถพัฒนาสมรรถภาพเป็นด้าน ๆ ไป (กลุ่มวิทยาสัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ม.ป.ป. ตอนที่ 2 : 20 - 27 และ 2522 : 22)

3. การให้การศึกษาศึกษาและฝึกอบรม วิทยาสัยครูในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งแบบเป็นชั้นเรียนและไม่เป็นชั้นเรียน ตามความเหมาะสมของแต่ละวิชา โดยใช้วิธี บรรยาย สำธิต การศึกษากันคว่ำ ทำรายงาน ศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การอภิปราย การใช้สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการทดลองนำความรู้ ความเข้าใจและความคิดไปใช้ในสถานการณ์จริง ทั้งการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมและที่วิทยาสัยครู (วิทยาสัยครูเพชรบุรี 2524 : 17, 28 และกลุ่มวิทยาสัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2524 : 1.1 - 1.2) สำหรับการจัดการเรียนการสอนที่ศูนย์ฝึกอบรมจะมี เฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ในภาคเรียนปกติ ส่วนภาคฤดูร้อนจะจัดเฉพาะในวิทยาสัยครูเท่านั้น ผู้เข้าอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมทุกคนจะต้องเดินทางไปเรียนที่วิทยาสัยครู (กลุ่มวิทยาสัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ม.ป.ป. : ตอนที่ 1 : 14)

ความหมายและขอบข่ายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา มีเทคนิคและวิธีการศึกษาได้หลายอย่าง และสภาพแวดล้อมที่ทำการศึกษาก็แตกต่างกันออกไป บางคนศึกษาในลักษณะรวม ๆ บางคนศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ด้านบริหาร ด้านวิชาการ หรือด้านสังคม เป็นต้น ดังนั้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและขอบข่ายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก การกำหนดความหมายและขอบข่ายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา มีผู้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ฮาร์โอด (Harold. 1964 : 263) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาว่า หมายถึง ระบบการศึกษา ระบบการปกครอง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง การพัฒนาตนเอง และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทัศนคติ และความสนใจ

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษานี้ วิกเกอร์ริง และ แบล็กเบิร์น (Chickering and Blackburn. 1970 : 7) กล่าวว่าไว้ว่าเป็นสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งรวมถึงหลักสูตร การเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร แผนนโยบายของสถานศึกษา และบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับยอห์น เมย์ฮิว (Mayhew. 1966 : 211 - 213) ที่ได้เสนอว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา มีแกว่งคี่ประกอบ คือ ขนาดของสถาบัน ได้แก่ อาคารสถานที่ บริเวณ และจำนวนนักศึกษอาจารย์ ปรัชญาการศึกษา ประสิทธิภาพของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาและเจ้าหน้าที่ของสถาบัน โครงสร้างการบริหาร การให้บริการแนะแนวเพื่อช่วยเหลือนักศึกษา อาคารถิ่นที่พักหลักสูตรและหลักสูตรพิเศษ และ เงินทุน

ในประเทศไทย ได้มีผู้ให้ทัศนะไว้ในแนวเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้ว เช่น สิบปนนท์ เกตุหิรัญ (สิบปนนท์ เกตุหิรัญ พ.ป.ป. : 3 - 4) ได้กล่าวถึงสถาบันที่เฉพาะสัมพันธ์กับการสร้างปณิธานว่า ควรเป็นสถาบันที่รวบรวมนักวิชาการแขนงต่าง ๆ รวบรวมความรู้ทั้งทางวิชาชีพและวิทยาการพื้นฐาน

มีบรรยากาศที่เหมาะสมที่จะทำการถ่ายทอดการเรียนรู้และสร้างเสริมศักยภาพการ บรรยายคำสอนนี้ จะต้องเป็นทั้งบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นขั้น ๆ เป็นระเบียบตามแนวที่เห็นชอบกันเป็นส่วนใหญ่ (ที่เรียกว่าหลักสูตร) และทั้งบรรยากาศที่เรียนรู้ได้อย่างเสรีตามใจสมัคร ไม่มีการบังคับผู้เรียน (ที่เรียกว่ากิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตร) นอกจากนี้ ลีปพนนท์ เกตุภา ยังได้กล่าวถึงแนวการผลิตรายวิชาของสถาบันอุดมศึกษาของไทยว่า จำเป็นจะต้องพิจารณาองค์ประกอบ ที่ถือว่ามีความสำคัญยิ่งคือ หลักสูตรในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรและวิทยาการส่งเสริม ปัญญาความรู้ทั่วไป อาจารย์และการสอน นิสิตและการเรียน การวัดผล ห้องสมุด กิจกรรมนอก หลักสูตร กิจกรรมประกอบหลักสูตร บรรยายคำสอนวิชาการ คุณธรรมและจริยธรรมในสถาบัน การประสานงานในหน่วยงานต่าง ๆ และการประสานร่วมมือกัน ระหว่างอาจารย์ นิสิต และผู้บริหาร นัยนา อังสันติกุล ได้สรุปว่าสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของ นิสิตนักศึกษา ได้แก่ สภาพแวดล้อม เกี่ยวกับอาจารย์ เพื่อนและบริการของมหาวิทยาลัย ดังนั้น ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการศึกษามหาวิทยาลัยผู้บริหารควรพิจารณาสภาพแวดล้อมเหล่านี้ ควบคู่กันไปด้วย (นัยนา อังสันติกุล 2522 : 73)

✓ พิจารณาตามทฤษฎีที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมทางวิชาการนั้น หมายถึง หลักสูตร การสอน การบริการ เป็นต้น ซึ่งพอสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง "องค์ประกอบทางด้านวิชาการ ที่กระตุ้นหรือส่งเสริม อันับสำนึก การศึกษาของนิสิตนักศึกษาให้ สามารถพัฒนาตนเองไปตามจุดหมายที่สถาบันกำหนดไว้" ซึ่งถ้าหากแยกย่อยลงไปแล้วก็จะ คลุมไปถึงการบริหารวิชาการ หลักสูตร การเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ และความ สัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา

วิธีการและเครื่องมือในการศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา (College Environment)

ในรอบสิบปีที่ผ่านมาได้มีการสร้างเครื่องมือประเมินผลสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมาก

(วิไลวรรณ พิธยานุวัฒน์ และ ส้มหวัง พิธยานุวัฒน์ 2519 : 21) แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็น การศึกษาของต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยการศึกษาในเรื่องนี้มีจำนวนน้อย และการศึกษา เท่าที่ปรากฏก็มีเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัย ส่วนระดับวิทยาลัย เช่น วิทยาลัยครู หรือวิทยาลัย เอกชนยังไม่มีผู้สนใจเท่าใดนัก

จากผลการศึกษาของวิจิตร สิ้นศิริ (วิจิตร สิ้นศิริ ม.ป.ป. : 9 - 12) และ การศึกษาของวิไลวรรณ พิธยานุวัฒน์ร่วมกับส้มหวัง พิธยานุวัฒน์ (วิไลวรรณ พิธยานุวัฒน์ และ ส้มหวัง พิธยานุวัฒน์ 2519 : 21 - 33) เกี่ยวกับเทคนิคหรือวิธีการศึกษาสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา โดยสรุปแล้วจะมีอยู่สามวิธีใหญ่ ๆ คือ

1. วิธีวัดภาพพจน์มหาวิทยาลัย (The Image Approach) การประเมินสภาพแวดล้อม สถาบันอุดมศึกษาด้วยวิธีนี้ เกิดจากความเชื่อที่ว่า สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา เป็นผลลัพธ์ที่ได้มาจากความประทับใจอันนับเกี่ยวกับสภาพสถาบัน ที่นิสิตนักศึกษาเล่าเรียนอยู่ ดังนั้น ในการประเมินจึงใช้วิธี ให้ผู้สังเกตหรือสมาชิกในสถาบันอุดมศึกษา เช่น นิสิตนักศึกษา คณาจารย์หรือผู้บริหาร ใต้รายงานหรือแสดงความรู้สึก ความประทับใจเกี่ยวกับสถาบันที่ตนสังกัดอยู่ เครื่องมือมาตรฐานที่นิยมใช้สำหรับการประเมินตามวิธีนี้มีอยู่สองอย่าง คือ

1.1 ดัชนีลักษณะสถาบันอุดมศึกษา หรือที่เรียกว่า The College Characteristics Index ใช้ชื่อย่อว่า CCI เครื่องมือนี้ เพล์ และ สเติร์น (Pace and Stern, 1958 - 1963) เป็นผู้สร้างขึ้นบนความเชื่อที่ว่า ความกดดัน (Press) ซึ่งเป็นสิ่งที่สถาบันบังคับให้ทุกคนต้องทำ เช่น วางกฎเกณฑ์ ระเบียบ เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีศักยภาพที่เสริมแรงให้นิสิตนักศึกษาเกิดความต้องการ ที่จะสร้างบุคลิกภาพได้ CCI จะครอบคลุมแรงกดดัน 30 ชนิด ประกอบด้วยข้อความ 300 ข้อ ที่ อธิบายถึงความประทับใจต่าง ๆ ต่อสิ่งแวดล้อมของสถาบัน โดยให้ผู้ตอบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนิสิตนักศึกษา พิจารณาว่าข้อความนั้นถูกหรือผิดไปจากลักษณะของสถาบันที่ตนสังกัดอยู่

1.2 มาตรการสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา หรือที่เรียกว่า Five College and University Environmental Scale มีชื่อย่อว่า CUES เพล์ (Pace, 1963) เป็นผู้สร้าง เครื่องมือนี้ขึ้น โดยการปรับปรุงข้อความ (Item) ของ CCI ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจำแนกวัดสภาวะ แวดล้อมของแต่ละสถาบันที่แตกต่างกันได้ การประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา โดยวิธีนี้

ยอมรับว่า ลักษณะของสถาบันอุดมศึกษา แยกออกได้ห้าอย่างตามลักษณะของนิสิตนักศึกษา คือ

- 1.2.1 ความสามารถในการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง (Practicality)
- 1.2.2 รู้จักติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน (Community)
- 1.2.3 ตระหนักและสำนึกในหน้าที่ของตน (Awareness)
- 1.2.4 ปฏิบัติตัวได้เหมาะสมตามระเบียบแบบแผน (Propriety)
- 1.2.5 ความสนใจใฝ่รู้ในวิชาการ (Scholarship)

เครื่องมือประเภทนี้ประกอบด้วยคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของสถาบันการศึกษาทั้งห้าประการข้างต้น นิสิตนักศึกษาจะเป็นผู้ตอบคำถามเหล่านั้น โดยมีความเชื่อว่าคำตอบที่ได้จะบอกถึงลักษณะของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ อย่างไรก็ตามข้อความต่าง ๆ ใน CUES ก็ยัง เป็นข้อความที่มุ่งวัดความประจักษ์เกี่ยวกับภาพพจน์ของสถาบันในทัศนะของนิสิตนักศึกษา เช่นเดียวกับข้อความใน CCI

2. วิธีวัดลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา (The Student Characteristics Approach) มีวิธีวัดโดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า The Environmental Assessment Technique หรือ EAT ให้นักศึกษาแต่ละคนตอบแบบสอบถาม บรรยายถึงคุณลักษณะของตัวเองแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยหรือฐานนิยมของคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิตนักศึกษาในสถาบันนั้น ๆ แอสติน และ ฮอลแลนด์ (Astin and Honland, 1961) เป็นผู้สร้าง EAT ขึ้นบนความเชื่อที่ว่าบุคลิกลักษณะของนิสิตนักศึกษาถูกกำหนดหรือแต่งเติมเสริมสร้างโดยสิ่งแวดล้อม เช่น สถาบันแห่งใดชอบจัดสิ่งแวดล้อมแบบหรูหรา บุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาลำบากนั้นก็อาจจะมีสำนิยม ชอบหรูหรา เป็นต้น ฉะนั้นตามความเชื่อในแนวนี้ถือว่าสิ่งแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาจะเป็น เช่นไรย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะส่วนตัวของนิสิตนักศึกษา คณาจารย์ คณะบริหาร ตลอดจนเพื่อนนิสิตนักศึกษาในสถาบันนั้น

3. วิธีวัดสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อม (The Stimulus Approach) การศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาด้วยวิธีนี้ มีความเชื่อที่เป็นพื้นฐานอยู่ว่า สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาหมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ หรือคุณลักษณะใด ๆ อันเป็นสิ่งเร้าหรือกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาแสดงพฤติกรรม กิจกรรม หรือลักษณะต่าง ๆ ออกมา และสามารถตรวจสอบได้ โดยการสังเกตอิสระ

เครื่องมือที่ใช้ศึกษาเป็นแบบสำรวจกิจกรรม ซึ่ง แอสติน (Astin.- 1968) สร้างขึ้น เรียกว่า The Inventory of College Activities หรือ ICA โดยใช้สอบถามนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อระบุสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมทั้งหลาย

แบบสำรวจ ICA มีข้อความกำหนดไว้ 275 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหาสิ่งแวดล้อมสี่ประเภทคือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเพื่อน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ โดยจะเน้นสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาในแง่ของพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาเป็นสำคัญ เช่น จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการศึกษา ความถี่ของการรถเกี่ยงในตำราวิชาการ เป็นต้น

ตามวิธีการศึกษาดังกล่าวมานี้ จะเห็นว่า วิธีการระบุหลายอย่างที่จะใช้สำหรับศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา และแต่ละอย่างจะมีความ เชื่อที่เป็นพื้นฐานในการศึกษาแตกต่างกันออกไป ทั้งในแง่ค่านิยมของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาและลักษณะเครื่องมือ เช่น ในแนวของ ICA เชื่อว่าสภาพแวดล้อม คือ สิ่งกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรม ข้อกระทงในเครื่องมือสำหรับใช้ศึกษา จึงเน้นในแง่พฤติกรรมของนักศึกษาเป็นสำคัญ ในขณะที่ CCI และ CUES เน้นลักษณะเกี่ยวกับภาพพจน์ของสถาบัน และ EAT เน้นสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาในแง่ของลักษณะเฉพาะตัวของนักศึกษา ดังนั้น ในการจะเลือกศึกษาโดยวิธีใด ใช้เครื่องมืออะไรจึงขึ้นอยู่กับความเชื่อเบื้องต้นในเรื่องนิยามและขอบข่ายของสภาพแวดล้อมที่ต้องการศึกษา และนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ศึกษาจะต้องเข้าใจในเรื่องที่กล่าวนี้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อจะได้ตัดแปลงหรือนำเอาวิธีหรือเครื่องมือชนิดหนึ่งชนิดใดไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม (วิไลวรรณ พิริยานูวัฒน์ และ สัมพรัง พิริยานูวัฒน์ 2519 : 21)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

การศึกษารวสอบเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่จะกล่าวถึงในที่นี้จะแยกกล่าวตามลักษณะของการวิจัย ซึ่งแยกได้สามลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

ลักษณะที่หนึ่ง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของสภาพแวดล้อม เพื่อค้นหาว่า

สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา นั้น มีลักษณะอย่างไร และครอบคลุมในเรื่องอะไรบ้าง เช่น การศึกษาของ เฟล และ ลีเดน (1868) หรือการศึกษาของ แอสติน และ ฮอลแลนด์ (1961) ซึ่งได้กล่าวในรายละเอียดไว้แล้วในตอนต้น สำหรับการศึกษาของไทย นับมา อ่างสันติกุล ได้วิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำนวน 685 คน โดยใช้แบบสอบถามสำรวจสภาพการณ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตศึกษานั้นมีอยู่แปดอย่าง คือ บรรยากาศในการเรียน พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศด้านการบริหาร และวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา กีฬาและนันทนาการ บุคลิกของเพื่อนสนิท และบริการทางวิชาการ ผู้วิจัยสรุปว่า องค์ประกอบเหล่านี้เป็นองค์ประกอบในสามด้านใหญ่ ๆ คือ อาจารย์ เพื่อน และบริการของมหาวิทยาลัยพร้อมกับให้ข้อเสนอแนะว่า ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการศึกษามหาวิทยาลัยผู้บริหารควรพิจารณาสภาพแวดล้อมเหล่านี้ควบคู่ไปด้วย เช่น การคัดเลือกอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น สำหรับบริการห้องสมุด การศึกษาพบว่า เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงสุด นับว่าเป็นความต้องการที่สำคัญของการศึกษาระดับนี้ที่ผู้บริหารควรจะได้ศึกษาเป็นพิเศษ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะว่า ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ในสถาบันระดับวิทยาลัย เช่น วิทยาลัยครู หรือวิทยาลัยเอกชนอีกด้วย (นับมา อ่างสันติกุล 2522 : 70 - 74)

ลักษณะที่สอง เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดหรือประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา เริ่มจากการศึกษาของ แอสติน (Astin, 1970) ซึ่งเป็นการนำแบบสำรวจ ICA ที่เขาได้สร้างขึ้นไปใช้สำรวจพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่าพฤติกรรมนิสิตนักศึกษามีทั้งสิ้น 15 แบบ สัดส่วนของนิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ นั้น จะแปรผันไปตามสถาบันแต่ละแห่ง และสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับห้องเรียนบางอย่าง ก็สามารถแยกความแตกต่างของสถาบันได้ เช่น การมีส่วนร่วมในห้องเรียน ความคุ้นเคยกับอาจารย์ เป็นต้น

แบบสำรวจกิจกรรมสถาบันอุดมศึกษา หรือ ICA นี้ แอลัน ไตพพยายามปรับปรุงให้เป็น เครื่องมือที่สามารถวัดสิ่งเร้าที่มีศักยภาพ ตลอดจนวัดความรับรู้ของนิสิตที่มีต่อสถาบันของเขาได้ อย่างเต็มที่ (วิจิตร ลิณสิริ. ม.ป.ป. : 12) และยังเป็นเครื่องมือที่มีความเที่ยงสูงมาก คือ มีค่ามัธยฐานของความเที่ยงถึง .93 (วิไลวรรณ พิริยานูวัฒน์ และ สัมพร พิริยานูวัฒน์ 2519 : 32) ปัจจุบันได้มีผู้นิยมใช้เครื่องมือแบบนี้กันมาก โดยเฉพาะในประเทศไทย ปรากฏว่า มีผู้ศึกษาโดยอาศัยเครื่องมือนี้ เช่น การศึกษาของ อรรถพร คุณพันธ์ (2521) นัยนา อ่างสันติกุล (2522) และ ประภาศรี ลุ่มนพบุตร (2522) เป็นต้น

อรรถพร คุณพันธ์ ศึกษาเพื่อสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยไทย โดยให้ แบบสำรวจมีความเที่ยงตรงตามทฤษฎีเฉพาะ (Construct Validity) ความเที่ยงตรงตามเนื้อเรื่อง (Content Validity) และความเที่ยงสูง (Reliability) การสร้างแบบสำรวจนี้ผู้วิจัยได้ยึดหลักการสร้างตามแบบมาตราสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย (CUES) และแบบสำรวจกิจกรรมมหาวิทยาลัย (ICA) และได้ตั้งทฤษฎีเฉพาะ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบของแบบสำรวจขึ้นมาหาค่าทฤษฎี ทฤษฎีเหล่านี้จะกล่าวถึงว่า มหาวิทยาลัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีนั้น เป็นอย่างไร ซึ่งถ้าสรุปในแต่ละทฤษฎีแล้วก็คือ มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษาที่มีความรู้สึกพึงพอใจ ในสถาบันที่ตนเรียนอยู่ มีบรรยากาศการเรียนการสอนดีมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในทุกทางมีบริการที่ดี และมีอาคารสถานที่ที่ดีทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ อาศัยทฤษฎีดังกล่าวนี้ ทำให้ได้องค์ประกอบของแบบสำรวจห้าด้าน คือ ความประทับใจในมหาวิทยาลัย บรรยากาศในการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับเพื่อน บรรยากาศในการบริหาร และอาคารสถานที่ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแบบสำรวจที่มีรายการตามขอบข่ายขององค์ประกอบที่กำหนดขึ้นนี้ไปตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงและความเที่ยงสูงในที่สุดได้แบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยที่มีองค์ประกอบห้าด้านนั้น มีรายการรวมทั้งสิ้น 112 ข้อ (อรรถพร คุณพันธ์ 2521 : 21 - 26)

ลักษณะที่สาม เป็นงานวิจัยเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา โดยวัดแปลง หรือนำเอาวิธีหรือเครื่องมือที่กล่าวข้างต้นมาใช้ในการศึกษา

เจมี (Jaime. 1972 : 6758 - A) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อวิทยาลัยครู
บูคิดนอน (Bukidnon Normal College) ประเทศฟิลิปปินส์ โดยศึกษาชั้นปี 1 ถึงปี 4
จำนวน 594 คน นักศึกษาเหล่านั้น มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน
เมื่อพิจารณาตัวแปรตามเพศแล้ว นิสิตชายประเมินสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยต่างจากเพศหญิง

กัส (Guth. 1974 : 3424 - A) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อม
ของสถาบันอุดมศึกษาสองแห่ง คือ มหาวิทยาลัยอเบอร์นีย์ (Auburn University) และ
วิทยาลัยอาลาบามา (Junior College in Alabama) และวัดความสัมพันธ์ระหว่างทัศนะของ
นักศึกษากับความสามารถทางวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและหลักสูตรที่เลือกเรียน โดยใช้กลุ่ม
ตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอเบอร์นีย์ ซึ่งย้ายมาจาก วิทยาลัยอาลาบามา จำนวน 61 คน
ผลปรากฏว่านักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของสองสถาบันต่างกัน และไม่พบความสัมพันธ์
ระหว่างทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ

รีแกน (Regan. 1976 : 6485- A) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมทางวิชาการของคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เพอร์ดู (Purdue University)
ตามตัวแปร เพศ สถานภาพสมรส และระดับปริญญาสาขาวิชา และภาระด้านวิชาการ โดยศึกษาจาก
กลุ่มตัวอย่าง 158 คน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา
ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปร เพศ สถานภาพสมรส ระดับปริญญา และภาระทางวิชาการ
นิสิตที่ได้รับการยอมรับเกี่ยวกับการแสดงความคิด และได้รับความช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการจาก
อาจารย์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาแตกต่างกัน

ประกาศรี สู้สันบุตร (ประกาศรี สู้สันบุตร 2522 : 31 - 32,67) ได้ศึกษา
ทัศนะของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพแวดล้อมสี่ด้าน คือ สภาพแวดล้อมในห้องเรียน
กลุ่มเพื่อน การบริหารและอาคารสถานที่ ด้วยวิธีวัดสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อม เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสำรวจกิจกรรมมหาวิทยาลัย (ICA) กลุ่มตัวอย่างมี
จำนวน 1,890 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า สภาพแวดล้อมในห้องเรียน นักศึกษามีความสัมพันธ์
อันดีกับอาจารย์ผู้สอน มีการแข่งขันกันในการเรียน แต่การถกเถียงปัญหาหรืออภิปรายปัญหา

ทางวิชาการกับอาจารย์หรือกับเพื่อนนักศึกษาด้วยกันมีน้อย นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมในทุก ๆ ด้าน แตกต่างกัน นักศึกษาในคณะวิชาต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน เกี่ยวกับการบริหาร นักศึกษา เป็นส่วนน้อยได้รับคำแนะนำในการศึกษาและการเลือกวิชาเรียนจากมหาวิทยาลัย นอกจากนั้นผู้สับสนเล่นว่าควรจัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสพบอาจารย์ไปปรึกษาโดยสม่ำเสมอและทั่วถึงกัน

สมบัติ วัจนะสาริกุล (สมบัติ วัจนะสาริกุล 2524 : 78) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแตกต่างกันในด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารงาน การจัดกิจกรรมและการให้บริการนักศึกษา

ผกาทิพย์ เกษรากุล (ผกาทิพย์ เกษรากุล 2524 : 99) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 8 วิทยาเขต โดยศึกษาสภาพแวดล้อม 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านห้องเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านบริหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมด้านห้องเรียน นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์มีความเป็นกันเอง อาจารย์มีความตั้งใจในการสอน และมีความรู้ดีในเนื้อหาวิชาที่ทำการสอนแต่อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิตได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการสอนของอาจารย์น้อยสำหรับสภาพแวดล้อมด้านบริหาร นิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้บริหารยังไม่เปิดโอกาสให้นิสิตได้เข้าพบเมื่อมีปัญหา และการจัดบริการของมหาวิทยาลัยทั้งในด้านวิชาการและธุรการยังไม่เหมาะสม

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาด้วยวิธีวัดสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อม (The stimulus Approach) เป็นวิธีการศึกษาที่เหมาะสมกับ เรื่องที่จะศึกษาค้นคว้าทั้งในแง่ลักษณะและขอบข่ายของตัวแปร ผู้วิจัยจึงได้เลือกวิธีนี้เพื่อศึกษา โดยมีความเชื่อว่า สิ่งเร้าในลักษณะสภาพแวดล้อมทางด้านที่ทำการศึกษามีผลต่อทัศนะของผู้เข้าอบรม และทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสิ่งเร้า จะบ่งชี้ถึงสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ซึ่งเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำการ ของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2524 การเลือกกลุ่มตัวอย่างดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างศูนย์ฝึกอบรมด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) จากศูนย์ฝึกอบรมทั้งหมดแปดศูนย์ คือ ศูนย์ฝึกอบรมจังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดยโสธร และจังหวัดชัยภูมิ ได้ศูนย์ฝึกอบรมสำหรับศึกษาวิจัยสี่ศูนย์ คือ ศูนย์ฝึกอบรมจังหวัดนครพนม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดชัยภูมิ

2. ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Stratified random sampling) ประชากรแต่ละศูนย์ คือ ศูนย์ฝึกอบรมจังหวัดนครพนม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดชัยภูมิ โดยแต่ละศูนย์สุ่มมาร้อยละ 35 ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่าง 724 คน จากมวลประชากร 2,067 คน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นในการเลือกกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 99 (ล้าน ล้ายยศ และอังคณา ล้ายยศ 2524 : 287) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ศูนย์ฝึกอบรม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
จังหวัดนครพนม	650	228
จังหวัดร้อยเอ็ด	373	131
จังหวัดศรีสะเกษ	837	293
จังหวัดชัยภูมิ	207	72
รวม	2,067	724

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า โดยกำหนดน้ำหนักสัมมนัตินรูปของคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 ประกอบด้วยข้อคำถาม ครอบคลุมสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมห้าด้าน คือ การบริหารวิชาการ หลักสูตร การเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็นสามตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้เข้าอบรม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า เพื่อให้ผู้ตอบแสดงทัศนคติของตน โดยการให้คะแนนในแต่ละข้อตามค่าของคะแนนจากมากไปหาน้อย คือ

- 4 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด มีสภาพเช่นนั้นมากที่สุด หรือได้ปฏิบัติมากที่สุด
- 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก มีสภาพเช่นนั้นมาก หรือได้ปฏิบัติมาก
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย มีสภาพเช่นนั้นน้อย หรือได้ปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด มีสภาพเช่นนั้นน้อยที่สุด หรือได้ปฏิบัติน้อยที่สุด

สำหรับข้อความที่เป็นประโยคเชิงบวกให้คะแนนเรียงลำดับตามนี้ ส่วนประโยคเชิงลบให้คะแนนในทางกลับกัน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

2. การสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 สํารวจแบบสอบถามเพื่อสํารวจกิจกรรมสถาบันอุดมศึกษา (The Inventory of college Activities หรือ ICA) ของอเล็กซานเดอร์ สับบิว แอสติน (Alexander W. Astin) แบบสํารวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยของ อรรถพล คุณพันธ์ เอกสารงานวิจัยและเครื่องมืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบและรายละเอียดของ เครื่องมือที่จะใช้

2.2 สร้างข้อคำถามที่จะใช้วัดตัวแปรต่าง ๆ ที่ต้องการ แล้วนำไปปรึกษามุ่เชี่ยวชาญและคณะกรรมการที่ปรึกษาปรึกษาหารือถึงความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามอีกครั้งหนึ่ง

2.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างแล้วนำไปทดลองใช้กับมุ่เข้าอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .745 (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเดินทางไปติดต่อขอความร่วมมือ จากผู้บริหารและผู้บริหารงานโครงการ ณ ศูนย์ฝึกอบรมจังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดนครพนม ใช้แบบสอบถามทั้งสิ้น 724 ฉบับ แบบสอบถามที่รับกลับมาคัดลอกเฉพาะที่สมบูรณ์แล้วได้ 500 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 69.06 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วนำเสนอมลัการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง ด้วยค่าสถิติตามที่ต้องการ

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความแปรปรวนมาตรฐาน
2. ค่า t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างที่คะแนนของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
ที่คำนวณตามเพศ และสถานภาพสมรส จึงเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ 2
3. ค่า F-test เป็นค่าที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างที่คะแนนของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม
ที่คำนวณตามวุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of variance) จึงเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อ 3 และ 4 ในการ
ทดสอบกลุ่มตัวอย่างในข้อนี้ เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง จะทดสอบความแตกต่าง
ระหว่างกลุ่มตัวอย่างนั้นทีละคู่ด้วยสถิติ Scheffe โดยให้ความมั่นใจว่าค่าทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลครั้งนี้ ได้กำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอในรูปแบบตาราง 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการเสนอทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ทั้งโดยส่วนรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ กระทำโดยหาค่าคะแนนเฉลี่ยให้คะแนนของผู้เข้าอบรม แล้ว
เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ

คะแนนเฉลี่ย

- 1.00 - 1.60 หมายความว่า มีให้คะแนนต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการในระดับน้อยที่สุด
- 1.61 - 2.20 หมายความว่า มีให้คะแนนต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการในระดับน้อย
- 2.21 - 2.80 หมายความว่า มีให้คะแนนต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการในระดับปานกลาง
- 2.81 - 3.40 หมายความว่า มีให้คะแนนต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการในระดับมาก
- 3.41 - 4.00 หมายความว่า มีให้คะแนนต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการในระดับมากที่สุด

ข้อมูลทั้งหมดนำเสนอในตาราง 2-7

ตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบหาค่าคะแนนของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียน
การสอน ด้านการบริการทางวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้า
อบรม โดยเปรียบเทียบตามสถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง คือ เฟส สถานภาพสมัคร สวัสดิและประสบการณ์
ในการทำงาน ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อมูลทั้งหมดนำเสนอในตาราง 8-38

ตอนที่ 3 เป็นการเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อม
ทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ซึ่งได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ข้อมูลที่นำเสนอแสดงให้เห็นถึง
ประเด็นที่ผู้เข้าอบรมให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวนผู้ให้ความคิดเห็น และค่าร้อยละ ข้อมูล
ทั้งหมดนำเสนอในตาราง 39

ตอนที่ 1 ท่อสูตรแสดงทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์

ฝึกอบรม โดยส่วนรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม
 ตาราง 2 - 7

ตาราง 2 ทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม โดยส่วนรวม และรายด้าน

สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม	$\bar{X}$	SD	ระดับปกติ
ด้านการบริหารวิชาการ	2.463	0.397	ปานกลาง
ด้านหลักสูตร	2.665	0.364	ปานกลาง
ด้านการเรียนการสอน	2.612	0.329	ปานกลาง
ด้านการบริการทางวิชาการ	1.638	0.524	น้อย
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่าง อาจารย์กับผู้เข้าอบรม	2.398	0.520	ปานกลาง
รวม	2.355	0.427	ปานกลาง

ตาราง 2 แสดงว่าผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการบริการทางวิชาการในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 ทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการบริหารวิชาการ

ด้านการบริหารวิชาการ	$\bar{X}$	SD	ระดับเกณฑ์
ทำนุเข้าใจจุดมุ่งหมายของโครงการเป็นอย่างดี	2.976	0.592	มาก
การปฐมนิเทศแก่ผู้เข้าอบรมทำได้เหมาะสมดี	2.554	0.698	ปานกลาง
ช่วงเวลาการเรียนที่จัดไว้ในแต่ละวันไม่ทำให้ท่านต้องเรียนหนักเกินไป	2.610	0.761	ปานกลาง
ศูนย์ฝึกอบรมแห่งนี้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี	2.489	0.939	ปานกลาง
ศูนย์ฝึกอบรมแห่งนี้เหมาะสมที่จะเป็นศูนย์กลางทางวิชาการของท้องถิ่น	2.773	0.953	ปานกลาง
ผู้บริหารวิทยาสัยกรออกมาเยี่ยมเยียนพบปะกับผู้เข้าอบรมอยู่เสมอ	1.665	0.753	น้อย
บรรยากาศที่ศูนย์ฝึกอบรม มีความอบอุ่นน่าศึกษาเล่าเรียน	2.267	0.820	ปานกลาง
ผู้ประสานงานประจำศูนย์ฝึกอบรมเอาใจใส่ในการดำเนินงานเป็นอย่างดี	2.201	0.820	น้อย
ท่านรู้สึกภูมิใจ ที่ได้เข้ารับการอบรม ณ ศูนย์แห่งนี้	2.828	0.825	มาก
รวม	2.463	0.379	ปานกลาง

ตาราง 3 แสดงว่าผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการบริหารวิชาการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่าผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมในระดับมากในเรื่องความเข้าใจจุดมุ่งหมายของโครงการ และความรู้สึกรักภูมิใจที่ได้เข้ารับการฝึกอบรม ที่ศูนย์ฝึกอบรมและผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมในระดับน้อยในเรื่องการออกไปเยี่ยมเยียนผู้เข้าอบรมของผู้บริหารวิทยาลัยครู และความเอาใจใส่ในการดำเนินงานของผู้ประสานงานประจำศูนย์ฝึกอบรม ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร	$\bar{X}$	SD	ระดับ เกณฑ์
หลักสูตรที่ใช้อยู่ เหมาะสมกับการศึกษา			
การอบรมที่ศูนย์ภายนอกวิทยาลัยครู	2.804	0.700	ปานกลาง
การศึกษารายวิชาต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่มวิชา			
มีความเหมาะสมกับการแยกเป็นรายวิชาย่อย	2.846	0.661	มาก
ท่านสามารถเลือกอบรม ตามโปรแกรม			
ที่ตนถนัด และตรงกับงานที่ท่านปฏิบัติอยู่	2.756	0.933	ปานกลาง
สาขาวิชา เอกที่ท่านเลือกอบรมสามารถนำไปใช้ได้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่	3.102	0.824	มาก
หลักสูตรการอบรม มีคุณภาพมากกว่า			
การฝึกงานเพื่อนำไปปฏิบัติ	2.131	0.785	น้อย

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านหลักสูตร	$\bar{X}$	SD	ระดับเกณฑ์
หลักสูตรที่ใช้อยู่เหมาะสมกับการเตรียม ครูใหม่มากกว่าจะไปฝึกอบรมผู้ที่ เป็นครูอยู่แล้ว	2.527	0.797	ปานกลาง
การฝึกอบรมควรเน้นวิชาฮัฟครู มากกว่า วิชาเอกและวิชาพื้นฐาน	2.743	0.869	ปานกลาง
การประเมินผลการอบรม โดยให้ต้น สังกัดเป็นผู้ประเมินฝ่ายหนึ่งนั้น นับเป็นวิธีที่เหมาะสม	2.529	0.881	ปานกลาง
ท่านคิดว่าเมื่อเรียนครบตามหลักสูตร นี้แล้ว ท่านจะมีสมรรถภาพใน การทำงานสูงขึ้น	3.105	0.652	มาก
หลักสูตรที่ใช้อยู่ควรได้รับการปรับปรุง แก้ไข	2.156	0.798	น้อย
รวม	2.665	0.364	ปานกลาง

ตาราง 4 แสดงว่าผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ด้านหลักสูตรโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ผู้เข้าอบรมมี
ทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมในระดับมากในเรื่อง ความเหมาะสมในการ
จัดรายวิชาเข้าเป็นกลุ่ม การนำความรู้ในรายวิชาเอกไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และความ
มีสมรรถภาพในการทำงานสูงขึ้น และผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการในระดับน้อย
ในเรื่อง หลักสูตรมุ่งทฤษฎีมากกว่าการฝึกงาน และหลักสูตรควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข ส่วนข้อ
อื่น ๆ ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD	ระดับเกณฑ์
ศูนย์ฝึกอบรมมีบรรยากาศทางวิชาการดี			
เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกการเรียนการสอน	2.224	0.827	ปานกลาง
ศูนย์ฝึกอบรมมีลักษณะเหมาะสมต่อการเรียนหรือการฝึกงานระยะสั้น มากกว่าการเรียนหรือการฝึกงานระยะยาว	2.886	0.829	มาก
การเรียนการสอนที่ศูนย์ฝึกอบรม ไม่ทำให้คุณภาพทางวิชาการด้อยลงไป	2.806	0.787	มาก
การเรียนที่ศูนย์ฝึกอบรม สามารถฝึกภาคปฏิบัติได้มากกว่าการเรียนที่วิทยาลัยครู	1.902	0.891	น้อย
ท่านมีเวลาพอที่จะทำงานเป็นกลุ่ม นอกเหนือจากเวลาเรียน	2.867	0.955	มาก
ศูนย์ฝึกอบรมเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่มวิชาพื้นฐานและวิชาชีพครู	2.847	0.851	มาก
อาจารย์เข้าสอนทุกครั้งด้วยความกระตือรือร้น	2.750	0.844	ปานกลาง
การสอนของอาจารย์แสดงให้เห็นว่ามีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี	2.840	0.795	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD	ระดับเกณฑ์
อาจารย์ไม่เรียก้องสิ่งต่าง ๆ เกินความจำเป็นจากผู้เข้าอบรม	2.022	0.872	น้อย
ศูนย์ฝึกอบรมมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถทำงานที่อาจารย์มอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	2.711	0.943	ปานกลาง
ท่านมีความพึงพอใจต่อสภาพการสอนของอาจารย์ที่เป็นอยู่ขณะนี้	2.770	0.791	ปานกลาง
กระบวนการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ช่วยให้ท่านมีความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน	3.043	0.625	มาก
ท่านมีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนที่จัด ณ ศูนย์ฝึกอบรม	2.366	0.852	ปานกลาง
รวม	2.612	0.329	ปานกลาง

ตาราง 5 แสดงว่าผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการเรียนการสอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมอยู่ในระดับมากในเรื่อง ศูนย์ฝึกอบรมเหมาะสมต่อการจัดการเรียนหรือการฝึกงานระยะสั้นมากกว่าการเรียนหรือการฝึกงานระยะยาว การเรียนการสอนที่ศูนย์ฝึกอบรมไม่ทำให้คุณภาพทางวิชาการด้อยลงไป การมีเวลาทำงานเป็นกลุ่มนอกชั้นเรียน ศูนย์ฝึกอบรมเหมาะสมกับการจัดการเรียนวิชาพื้นฐานและวิชาชีพครู การสอนของอาจารย์มีการเตรียม

การล่องเป็นอย่างดี และการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ช่วยให้มีความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน และผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมในระดับน้อยในเรื่อง การเรียนที่ศูนย์ฝึกอบรมสามารถฝึกภาคปฏิบัติได้มากกว่าการเรียนที่วิทยาลัยครู และอาจารย์มักจะไม่เรียงกรองสิ่งต่าง ๆ จากผู้เข้าอบรมเกินความจำเป็น ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการ

ด้านการบริการทางวิชาการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ เกณฑ์
ห้องสมุดประจำศูนย์ เหมาะต่อการศึกษาค้นคว้า	1.451	0.708	น้อยที่สุด
ปริมาณหนังสือในห้องสมุด เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	1.358	0.575	น้อยที่สุด
หนังสือที่มีอยู่ใช้ได้ตรงตามความต้องการของท่าน	1.574	0.662	น้อยที่สุด
ศูนย์ฝึกอบรมได้จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทั่วไป เช่น การอภิปรายปาฐกถา จัดนิทรรศการ	1.609	0.782	น้อย
ศูนย์ฝึกอบรมมีแหล่งที่จะจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สำหรับทำงานส่งอาจารย์	2.222	1.125	ปานกลาง
รวม	1.639	0.524	น้อย

ตาราง 6 แสดงว่าผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการบริการทางวิชาการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่าผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องศูนย์ฝึกอบรมมีแหล่งศึกษาวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานสิ่งอาจารย์ และมีทัศนคติในระดับน้อย ในเรื่องศูนย์ฝึกอบรมมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทั่วไป ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 7 ทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม

ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่าง อาจารย์กับผู้เข้าอบรม	$\bar{X}$	SD	ระดับ เกณฑ์
เมื่อท่านมีปัญหา เกี่ยวกับงานที่อาจารย์มอบหมาย ให้ทำ ท่านมีโอกาสนำข้อสงสัยปรึกษาอาจารย์ ท่านมีโอกาสนำข้อสงสัยทางวิชาการนอกชั้น เรียนร่วมกับอาจารย์ผู้สอน	2.464	0.913	ปานกลาง
อาจารย์ผู้สอนได้ให้ความสนใจ ติดตามความ ก้าวหน้าในงานที่มอบหมายให้ ท่านทำอย่างสม่ำเสมอ	2.585	0.937	ปานกลาง
ศูนย์ฝึกอบรมได้จัดเวลาไว้สำหรับอาจารย์ ที่ปรึกษาได้พบกับผู้เข้าอบรมที่อยู่ใน ความดูแล	2.647	0.771	ปานกลาง
อาจารย์ที่ปรึกษา เอาใจใส่ให้คำปรึกษา แนะนำอย่างสม่ำเสมอ	1.722	0.859	น้อย
	2.546	1.127	ปานกลาง
รวม	2.398	0.520	ปานกลาง

ตาราง 7 แสดงว่าผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมในระดับน้อยในเรื่อง การใช้เวลาสำหรับให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้พบกับผู้เข้าอบรมที่อยู่ในความดูแล ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ข้อมูลแสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมและรายด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส วุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน

ค่าสถิติการวิจัยใช้ $t - test$ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้เข้าอบรม ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม จำแนกตามเพศ และสถานภาพสมรส ดังตาราง 8 - 19 และใช้ $F - test$ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้เข้าอบรมจำแนกตามวุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน และใช้ค่าสถิติ Scheffe ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ระดับ ความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังตาราง 20 - 36

ตาราง 8 เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ในทุกด้าน จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	ชาย N = 295		หญิง N = 205		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ด้านการบริหารวิชาการ	2.464	0.423	2.461	0.357	0.10
ด้านหลักสูตร	2.664	0.272	2.667	0.402	- 0.001
ด้านการเรียนการสอน	2.641	0.333	2.570	0.320	2.40*
ด้านการบริการทางวิชาการ	1.629	0.505	1.651	0.550	- 0.45
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่าง อาจารย์กับผู้เข้าอบรม	2.374	0.528	2.410	0.508	- 0.75
รวม	2.498	0.287	2.461	0.250	1.52

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 แสดงว่าผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่าผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการเรียนการสอน ส่วนด้านอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มมีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เนื่องจากได้จำแนกสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมออกเป็น 5 ด้าน จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 9 - 13

ตาราง 9 เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามเพศ

ด้านการบริหารวิชาการ	ชาย N = 295		หญิง N = 205		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ท่านเข้าใจจุดมุ่งหมายของโครงการฝึกอบรมเป็นอย่างดี	2.966	0.606	2.990	0.572	- 0.45
การปฐมนิเทศแก่ผู้เข้าอบรมจัดได้เหมาะสมดี	2.510	0.733	2.569	0.643	- 0.92
ช่วงเวลาการเรียนที่จัดไว้ในแต่ละวันไม่ทำให้ท่านต้องเรียนหนักเกินไป	2.590	0.75	2.639	0.765	- 0.71
ศูนย์ฝึกอบรมแห่งนี้เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี	2.498	1.013	2.476	0.980	0.25
ศูนย์ฝึกอบรมแห่งนี้เหมาะสมที่จะเป็นศูนย์กลางทางวิชาการของท้องถิ่น	2.807	1.007	2.724	0.869	0.95
ผู้บริหารวิทยาลัยครูออกมาเยี่ยมเยียนพบปะกับผู้เข้าอบรมอยู่เสมอ	1.691	0.807	1.629	0.666	0.90
บรรยากาศที่ศูนย์ฝึกอบรม มีความอบอุ่น น่าศึกษาเล่าเรียน	2.261	0.647	2.274	0.780	- 0.17
ผู้ประสานงานประจำศูนย์ฝึกอบรมเอาใจใส่ในการดำเนินงานเป็นอย่างดี	2.157	0.837	2.265	0.793	- 1.44

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการบริหารวิชาการ	ชาย N = 295		หญิง N = 205		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ท่านรู้สึกภูมิใจ ที่ได้เข้ารับการอบรม ณ ศูนย์แห่งนี้	2.857	0.867	2.785	0.762	0.96
รวม	2.464	0.423	2.461	0.357	0.10

ตาราง 9 แสดงว่าผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ
ศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ

ตาราง 10 เปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของ

ศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตร จำแนกตามเพศ

ด้านหลักสูตร	ชาย N = 295		หญิง N = 205		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
หลักสูตรที่ใช้อยู่เหมาะสมกับการจัด การอบรมที่ศูนย์วิทยานวกริทยาสังคร	2.780	0.748	2.830	0.625	0.93
การจัดรายวิชาต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่มวิชา มีความเหมาะสมกว่าการแยกเป็น รายวิชาย่อย	2.929	0.653	2.828	0.670	1.67

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านหลักสูตร	ฝ่าย N = 295		หญิง N = 205		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ท่านสามารถเลือกอบรม ตามโปรแกรม					
ที่ตนถนัด และตรงกับงานที่ท่านปฏิบัติอยู่	2.776	0.992	2.727	0.842	0.58
สาขาวิชา เอกที่ท่านเลือกอบรมสามารถ					
นำไปใช้ได้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่	3.150	0.833	3.034	0.809	1.54
หลักสูตรการอบรม มุ่งทฤษฎีมากกว่า					
การฝึกงานเพื่อนำไปปฏิบัติ	2.068	0.701	2.222	0.853	- 0.03
หลักสูตรที่ใช้อยู่เหมาะสมกับการเตรียม					
ครูใหม่มากกว่าจะใช้ฝึกอบรมผู้ที่					
เป็นครูอยู่แล้ว	2.495	1.016	2.574	0.915	- 0.16
การฝึกอบรมควรเน้นวิชาฮิฟครุ มากกว่า					
วิชาเอกและวิชาพื้นฐาน	2.759	0.893	2.720	0.834	0.48
การประเมินผลการอบรม โดยให้					
ต้นสังกัดเป็นผู้ประเมินฝ่ายหนึ่งนั้น					
นับเป็นวิธีที่เหมาะสม	2.529	0.949	2.530	0.774	- 0.01
ท่านคิดว่าเมื่อเรียนครบตามหลักสูตร					
นี้แล้ว ท่านจะมีสมรรถภาพใน					
การทำงานสูงขึ้น	3.143	0.671	3.049	0.619	1.58
หลักสูตรที่ใช้อยู่ควรได้รับการปรับปรุง					
แก้ไข	2.061	0.806	2.293	0.919	- 0.09
รวม	2.664	0.272	2.667	0.402	- 0.001

ตาราง 10 แสดงว่าผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตรทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ

ด้านการเรียนการสอน	ชาย N = 295		หญิง N = 205		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ศูนย์ฝึกอบรมมีบรรยากาศทางวิชาการดี					
เชื่อว่าหน่วยต่อการเรียนการสอน	2.271	0.866	2.156	0.764	1.53
ศูนย์ฝึกอบรมมีลักษณะเหมาะสมต่อการเรียนหรือการฝึกงานระยะสั้น					
มากกว่าการเรียนหรือการฝึกงานระยะยาว	2.881	0.851	2.892	0.799	- 0.14
การเรียนการสอนที่ศูนย์ฝึกอบรม ไม่ทำให้คุณภาพทางวิชาการด้อยลงไป	2.750	0.818	2.886	0.734	- 1.90
การเรียนที่ศูนย์ฝึกอบรม สามารถฝึกภาคปฏิบัติได้มากกว่าการเรียนที่วิทยาลัยครู	1.891	0.923	1.917	0.845	-0.32
ท่านมีเวลาพอที่จะทำงานเป็นกลุ่มนอกเหนือจากเวลาเรียน	2.895	0.929	2.828	0.992	0.77
ศูนย์ฝึกอบรมเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนเฉพาะวิชาพื้นฐานและวิชาชีพครู	2.935	0.839	2.719	0.853	2.80**

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการเรียนการสอน	ชาย N = 295		หญิง N = 205		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
อาจารย์เข้าสอนทุกครั้งด้วยความกระตือรือร้น	2.769	0.839	2.723	0.854	0.59
การสอนของอาจารย์แสดงให้เห็นว่ามีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี	2.837	0.829	2.844	0.744	- 0.09
อาจารย์ไม่เรียกร้องสิ่งต่าง ๆ เกินความจำเป็นจากผู้เข้าอบรม	2.095	0.891	1.917	0.835	2.25*
ศูนย์ฝึกอบรมมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถทำงานที่อาจารย์มอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	2.782	0.949	2.607	0.926	2.02*
ท่านมีความพึงพอใจต่อสภาพการสอนของอาจารย์ที่เป็นอยู่ขณะนี้	2.810	0.781	2.712	0.804	1.36
กระบวนการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ช่วยให้ท่านมีความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน	3.068	0.646	3.020	0.594	0.85
ท่านมีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนที่จัด ณ ศูนย์ฝึกอบรม	2.417	0.876	2.342	0.817	0.97
รวม	2.641	0.333	2.570	0.320	2.40*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 แสดงว่าผู้เข้าอบรมย้ายและหญิงมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่าผู้เข้าอบรมย้ายและหญิงมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องศูนย์ฝึกอบรมเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่มวิชาพื้นฐานและวิชาชีพครู และผู้เข้าอบรมย้ายและหญิงมีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องอาจารย์มักจะไม่เรียกร้องสิ่งต่าง ๆ เกินความจำเป็นจากผู้เข้าอบรม และศูนย์ฝึกอบรมมีเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการทำงานส่งอาจารย์ได้อย่างมีคุณภาพ ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มมีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการ จำแนกตามเพศ

ด้านการบริการทางวิชาการ	ชาย N = 295		หญิง N = 205		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ห้องสมุดประจำศูนย์ เหมาะต่อ					
การศึกษาค้นคว้า	1.415	0.709	1.502	0.704	- 1.36
ปริมาณหนังสือในห้องสมุด เพียงพอต่อ					
การศึกษาค้นคว้า	1.294	0.526	1.451	0.630	- 3.03**
หนังสือที่มีอยู่ใช้ได้ตรงตามความ					
ต้องการของท่าน	1.544	0.653	1.618	0.674	- 1.22
ศูนย์ฝึกอบรมได้จัดกิจกรรมส่งเสริม					
ความรู้ทั่วไป เช่น การอภิปราย					
ปราชญ์ สัณนิเคราะห์การ	1.648	0.802	1.554	0.751	1.31

ตาราง 12 (ต่อ)

ก้านการบริการทางวิชาการ	ชาย N = 295		หญิง N = 205		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ศูนย์ฝึกอบรมมีแหล่งที่จะศึกษา วัสดุอุปกรณ์ สำหรับทำงานส่งอาจารย์	2.264	1.127	2.162	1.122	1.00
รวม	1.629	0.505	1.651	0.550	- 0.45

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 12 แสดงว่าผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการบริการทางวิชาการ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่าผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องปริมาณหนังสือในห้องสมุดเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มมีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม จำแนกตามเพศ

ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการ ระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม	ชาย N = 295		หญิง N = 205		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
เมื่อท่านไปศึกษาเกี่ยวกับงานที่อาจารย์ มอบหมายให้ทำ ท่านมีโอกาสขอ คำปรึกษาอาจารย์	2.446	0.932	2.490	0.885	- 0.54
ท่านมีโอกาสทำกิจกรรมทางวิชาการ นอกชั้นเรียนร่วมกับอาจารย์ผู้สอน	2.593	0.943	2.574	0.931	0.23
อาจารย์ผู้สอนได้ให้ความสนใจ ติดตาม ความก้าวหน้าในงานที่มอบหมายให้ ท่านทำอย่างสม่ำเสมอ	2.603	0.775	2.710	0.762	- 1.53
ศูนย์ฝึกอบรมได้จัดเวลาไว้สำหรับ อาจารย์ที่ปรึกษาได้พบกับผู้เข้าอบรม ที่อยู่ในความดูแล	1.712	0.854	1.737	0.868	- 0.32
อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ให้คำปรึกษา แนะนำอย่างสม่ำเสมอ	2.525	1.151	2.576	1.094	- 0.49
รวม	2.374	0.528	2.410	0.508	- 0.75

ตาราง 13 แสดงว่าผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ
ศูนย์ฝึกอบรม ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรมทั้ง โดยส่วนรวมและ
รายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ในทุกด้าน จำแนกตามสถานภาพสมัคร

สภาพแวดล้อมทางวิชาการ	โสด N = 184		แต่งงาน N = 316		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ด้านการบริหารวิชาการ	2.400	0.377	2.499	0.405	- 2.70**
ด้านหลักสูตร	2.582	0.410	2.713	0.381	- 0.04
ด้านการเรียนการสอน	2.579	0.338	2.631	0.323	- 1.68
ด้านการบริการทางวิชาการ	1.571	0.487	1.677	0.541	- 2.20*
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการ					
ระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม	2.329	0.533	2.423	0.510	- 1.96*
รวม	2.435	0.263	2.511	0.275	- 3.04**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 14 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการบริหารวิชาการ และผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริการทางวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม ส่วนด้านอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มมีทัศนะแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เนื่องจากได้จำแนกสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมออกเป็น 5 ด้าน จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 15 - 19

ตาราง 15 เปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามสถานภาพสมัคร

ด้านการบริหารวิชาการ	โสด N = 134		แต่งงาน N = 316		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ท่านเข้าใจจุดมุ่งหมายของโครงการฝึกอบรมเป็นอย่างดี	2.897	0.614	3.022	0.574	- 2.29 ^{ns}
การปฐมนิเทศแก่ผู้เข้าอบรมใช้ได้เหมาะสมดี	2.503	0.662	2.552	0.718	- 0.78
ช่วงเวลาการเรียนที่สะดวกในแต่ละวัน					
ไม่ทำให้ท่านต้องเรียนหนักเกินไป	2.592	0.798	2.620	0.740	- 0.39
ศูนย์ฝึกอบรมแห่งนี้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี	2.609	1.002	2.419	0.992	2.05 [*]
ศูนย์ฝึกอบรมแห่งนี้เหมาะสมที่จะเป็นศูนย์กลางทางวิชาการของท้องถิ่น	2.667	0.980	2.834	0.333	- 1.88
ผู้บริหารวิทยาลัยครูออกมาเยี่ยมเยียนพบปะกับผู้เข้าอบรมอยู่เสมอ	1.580	0.731	1.714	0.762	- 1.92
บรรยากาศที่ศูนย์ฝึกอบรม มีความอบอุ่นน่าศึกษาเล่าเรียน	2.124	0.766	2.349	0.840	- 2.92 ^{**}

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านการบริหารวิชาการ	โสด N = 194		แต่งงาน N = 316		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ผู้ประสานงานประจำศูนย์ฝึกอบรม					
เอาใจใส่ในการดำเนินงานเป็นอย่างดี	2.098	0.813	2.261	0.820	- 2.14*
ท่านรู้สึกภูมิใจ ที่ได้เข้ารับการอบรม					
ณ ศูนย์แห่งนี้	2.723	0.826	2.889	0.820	- 2.18*
รวม	2.400	0.377	2.499	0.405	- 2.70**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 15 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องความเข้าใจจุดมุ่งหมายของโครงการฝึกอบรม ความเหมาะสมในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของศูนย์ฝึกอบรม ความเอาใจใส่ในการดำเนินงานของผู้ประสานงานประจำศูนย์ฝึกอบรม และความภูมิใจที่ได้เข้ารับการศึกษ ณ ศูนย์ฝึกอบรมและผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องบรรยากาศที่ศูนย์ฝึกอบรมนำศึกษาเล่าเรียน ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม

ด้านหลักสูตร จำแนกตามลักษณะภาพพร้อมสี

ด้านหลักสูตร	โถก N = 184		แต่งงาน N = 316		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
หลักสูตรที่ใช้ อยู่ เหมาะสมกับการจัดการอบรมที่ศูนย์วิทยานอกวิทยาลัย	2.712	0.738	2.859	0.673	- 2.25*
การสักรายวิชาต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่มวิชาที่มีความเหมาะสมกว่าการแยกเป็นรายวิชาย่อย	2.792	0.663	2.943	0.655	- 2.47**
ท่านสามารถเลือกอบรม ตามโปรแกรมที่ตนเองถนัด และตรงกับงานที่ท่านปฏิบัติอยู่	2.625	0.989	2.832	0.891	- 2.41*
สาขาวิชา เอกที่ท่านเลือกอบรมสามารถนำไปใช้ได้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่	2.961	0.928	3.184	0.747	- 2.92**
หลักสูตรการอบรม มีงทฤษฎีมากกว่าการฝึกงานเพื่อนำไปปฏิบัติ	2.152	0.886	2.118	0.734	0.01
หลักสูตรที่ใช้ อยู่ เหมาะสมกับการเตรียมครูใหม่มากกว่าจะใช้ฝึกอบรมผู้ที่เคยอยู่แล้ว	2.497	0.857	2.544	1.018	- 0.02
การฝึกอบรมควร เน้นวิชาให้ครู มากกว่าเนื้อหาเอกและวิชาพื้นฐาน	2.721	0.873	2.756	0.867	- 0.42

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านหลักสูตร	โสด N = 184		แต่งงาน N = 316		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การประเมินผลการอบรม โดยให้ต้นสังกัดเป็นผู้ประเมินฝ่ายหนึ่งนั้น พบเป็นวิธีที่เหมาะสม	2.514	0.901	2.539	0.870	- 0.30
ท่านคิดว่าเมื่อเรียนครบตามหลักสูตรนี้แล้ว ท่านจะมีสมรรถภาพในการทำงานสูงขึ้น	2.894	0.659	3.175	0.638	- 3.19**
หลักสูตรที่ใช้อยู่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข	1.951	0.870	2.275	0.924	- 0.12
รวม	2.582	0.410	2.713	0.381	- 0.04

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตร โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง ความเหมาะสมของหลักสูตรกับการอบรมที่ศูนย์ภายนอกวิทยาลัยครู และการเลือกอบรมตามโปรแกรมที่นัดตรงกับงานในหน้าที่ และผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องความเหมาะสมในการจัดรายวิชา เข้า เป็นกลุ่ม ความรู้ในวิชา เอกสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และมีความสมรรถภาพในการทำงานสูงขึ้น ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามสถานภาพสมัคร

ด้านการเรียนการสอน	โสด N = 184		แต่งงาน N = 316		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ศูนย์ฝึกอบรมมีบรรยากาศทางวิชาการดี					
ใช้อำนวยต่อการเรียนการสอน	2.098	0.811	2.296	0.828	- 2.62**
ศูนย์ฝึกอบรมมีลักษณะเหมาะสมต่อการ					
เรียนหรือการฝึกงานระยะสั้น มากกว่า					
การเรียนหรือการฝึกงานระยะยาว	2.929	0.865	2.861	0.808	0.89
การเรียนการสอนที่ศูนย์ฝึกอบรม ไม่					
ทำให้คุณภาพทางวิชาการต้อลงไป	2.743	0.802	2.842	0.777	- 1.36
การเรียนที่ศูนย์ฝึกอบรม สามารถฝึก					
ภาคปฏิบัติได้มากกว่าการเรียนที่					
วิทยาลัย	1.789	0.880	1.962	0.894	- 1.98*
ท่านมีเวลาพอที่จะทำงานเป็นกลุ่ม					
นอกเหนือจากเวลาเรียน	2.940	0.987	2.825	0.935	1.39
ศูนย์ฝึกอบรมเหมาะสมกับการจัดการ					
เรียนการสอนเฉพาะกลุ่มวิชาพื้นฐาน					
และวิชาชีพ	2.820	0.920	2.863	0.803	- 0.54
อาจารย์เข้าสอนทุกครั้งด้วยความกระตือรือร้น	2.599	0.939	2.838	0.772	- 3.06**

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านการเรียนการสอน	โสด N = 184		แต่งงาน N = 316		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
การสอนของอาจารย์แสดงให้เห็นว่ามีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี	2.761	0.835	2.886	0.768	- 1.70
อาจารย์ไม่เรียกร้องสิ่งต่าง ๆ เกินความจำเป็นจากผู้เข้าอบรม	2.109	0.945	1.972	0.856	1.70
ศูนย์ฝึกอบรมมีส่วนช่วยความสะดวกสามารถทำงานที่อาจารย์มอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.886	0.943	2.610	0.929	3.19**
ท่านมีความพึงพอใจต่อสภาพการสอนของอาจารย์ที่เป็นอยู่ขณะนี้	2.603	0.936	2.867	0.748	- 3.64**
กระบวนการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ช่วยให้ท่านได้วางความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน	2.919	0.626	3.123	0.613	- 3.58**
ท่านพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนที่จัด ณ ศูนย์ฝึกอบรม	0.410	0.838	2.370	0.861	0.54
รวม	2.579	0.338	2.631	0.323	- 1.68

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 17 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่เป็นโรคและแต่งงานมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการเรียนการสอนโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ผู้เข้าอบรมที่เป็นโรคและแต่งงานมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องบรรยากาศทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม แล้วช่วยต่อการเรียนการสอน ความกระตือรือร้นในการสอนของอาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรมมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพในการทำงาน ความพึงพอใจต่อการสอนของอาจารย์ และการเรียนการสอนช่วยให้มีความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน และผู้เข้าอบรมที่เป็นโรคและแต่งงานมีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการเรียนที่ศูนย์ฝึกอบรมสามารถฝึกภาคปฏิบัติได้มากกว่าการเรียนที่วิทยาลัยครู ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มมีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 เปรียบเทียบทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการ จำแนกตามลักษณะภาพสมัคร

ด้านการบริการทางวิชาการ	โรค N = 184		แต่งงาน N = 316		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ห้องสมุดประจำศูนย์ เหมาะต่อการ ศึกษาค้นคว้า	1.360	0.667	1.492	0.729	- 1.70
ปริมาณหนังสือในห้องสมุด เพียงพอต่อ การศึกษาค้นคว้า	1.290	0.490	1.398	0.617	- 2.03*
หนังสือที่มีอยู่ใช้ได้ตรงตามความต้องการ ของท่าน	1.489	0.573	1.623	0.704	- 2.19*

ตาราง 18 (ต่อ)

ด้านการบริการทางวิชาการ	โลด N = 184		แต่งงาน N = 316		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ศูนย์ฝึกอบรมได้จัดกิจกรรมส่งเสริม ความรู้ทั่วไป เช่น การอภิปราย ปาฐกถา จัดนิทรรศการ	1.503	0.740	1.671	0.800	- 2.32*
ศูนย์ฝึกอบรมมีแหล่งที่จะจัดหา วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับทำงานส่งอาจารย์	2.235	1.160	2.215	1.106	0.19
รวม *	1.571	0.497	1.677	0.541	- 2.20*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่เป็นโลดและแต่งงานมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการโดยส่วนรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่าผู้เข้าอบรมที่เป็นโลดและแต่งงานมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องหนังสือในห้องสมุดเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าหนังสือที่มีอยู่ใช้ได้ตรงตามความต้องการ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทั่วไป ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 เปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม จำแนกตามลักษณะภาพลักษณ์

ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการ ระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม	โสด N = 184		แต่งงาน N = 316		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
เมื่อท่านมีปัญหาเกี่ยวกับงานที่อาจารย์มอบหมายให้ทำ ท่านมีโอกาสขอคำปรึกษาอาจารย์	2.470	0.936	2.460	0.900	0.11
ท่านมีโอกาสทำกิจกรรมทางวิชาการนอกชั้นเรียนร่วมกับอาจารย์ผู้สอน	2.607	0.994	2.573	0.904	0.39
อาจารย์ผู้สอนได้ให้ความสนใจ ติดตามความก้าวหน้าในงานที่มอบหมายให้ท่านทำอย่างสม่ำเสมอ	2.475	0.783	2.747	0.747	- 3.84**
ศูนย์ฝึกอบรมได้จัดเวลาไว้สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาได้พบกับผู้เข้าอบรมที่อยู่ในความดูแล	1.609	0.836	1.788	0.867	- 2.26*
อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ	2.527	1.178	2.557	1.098	- 0.28
รวม	2.329	0.533	2.423	0.510	- 1.96*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 19 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมในด้านนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่อง ความสนใจของอาจารย์ผู้สอนในการติดตามความก้าวหน้าในการทำงานของผู้เข้าอบรม และผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง การใช้เวลาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาได้พบกับผู้เข้าอบรมที่อยู่ในความดูแล ส่วนข้ออื่น ๆ ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมในทุกด้าน จำแนกตามวุฒิ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.4289	0.2135	3.359*
ภายในกลุ่ม	495	35.8800	0.0725	
รวม	497	36.3070		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่วุฒิ ป.กศ. สูง พ.ม. และวุฒิต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบต่อไปว่าในระหว่างผู้เข้าอบรมที่วุฒิ ป.กศ. สูง พ.ม. และวุฒิต่อกลุ่มใดมีทัศนคติแตกต่างกันบ้าง จึงใช้ค่าสถิติ Scheffe ตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ ดังปรากฏในตาราง 21

ตาราง 21 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างที่นิยมของผู้เข้าอบรมที่ต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มฝึกอบรมในทุกด้าน จำแนกตามวุฒิ โดยใช้ค่าสถิติ Scheffe

กลุ่มตัวอย่าง		ป.กศ.สูง	พ.ม.	อื่น ๆ
	$\bar{X}$	2.4508	2.5139	2.4544
ป.กศ.สูง	2.4508	-	0.0631*	0.0036
พ.ม.	2.5139		-	0.0595
อื่น ๆ	2.4544			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง และวุฒิ พ.ม. มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง กับวุฒิอื่น และผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ พ.ม. กับวุฒิอื่น มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เนื่องจากได้จำแนกสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มฝึกอบรมออกเป็น 5 ด้าน ซึ่งได้วิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 22 - 27

ตาราง 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามวุฒิ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1.2639	0.6319	4.083*
ภายในกลุ่ม	495	76.6037	0.1548	
รวม	497	77.8676		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ. สูง พ.ม. และวุฒิต่อขึ้น มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบต่อไปว่าในระหว่างผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ. สูง พ.ม. และวุฒิต่อขึ้น กลุ่มใดมีทัศนคติแตกต่างกันบ้าง จึงใช้ค่าสถิติ Scheffe ตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังปรากฏในตาราง 23

ตาราง 23 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะของผู้นำอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อม
ทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามวุฒิ โดยใช้ค่าสถิติ
Scheffe

กลุ่มตัวอย่าง		ป.กค. สูง	พ.ม.	อื่น ๆ
	$\bar{X}$	2.4180	2.5125	2.3841
ป.กค. สูง	2.4180	-	0.0345	0.0339
พ.ม.	2.5125		-	0.1284
อื่น ๆ	2.3841			-

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทางการศึกษาระดับของผู้นำอบรม
ที่มีวุฒิ ป.กค. สูง พ.ม. และวุฒิอื่น เป็นรายกลุ่มว่าทุกกลุ่มที่ศึกษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตาราง 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่ค่าของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตร จำแนกตามวุฒิ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.5761	0.2890	2.218
ภายในกลุ่ม	495	64.4947	0.1303	
รวม	497	65.0723		

ตาราง 24 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.เอก. อื่นๆ พ.ม. และวุฒิปริญญาโท
สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ

ตาราง 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทาง
วิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.4951	0.2476	2.304
ภายในกลุ่ม	495	53.1844	0.1074	
รวม	497	53.6795		

ตาราง 25 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง พ.ม. และวุฒิต่ำกว่า มีทักษะต่อ
สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไรเป็นสำคัญทางสถิติ

ตาราง 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คณะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการ จำแนกตามวุฒิ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.1667	0.0833	0.303
ภายในกลุ่ม	495	136.3157	0.2754	
รวม	497	136.4824		

ตาราง 26 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง พ.ม. และวุฒอื่น มีทัศนะต่อ
สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คณะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม จำนวนตามวุฒิ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.2608	0.1304	0.486
ภายในกลุ่ม	495	132.6629	0.2680	
รวม	497	132.9237		

ตาราง 27 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ. สูง พ.ม. และวุฒิปื่น มีทัศนะต่อ
สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์
กับผู้เข้าอบรมแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 28 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรมในทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	1.8116	0.6039	8.554**
ภายในกลุ่ม	495	34.9461	0.0706	
รวม	498	36.7577		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 28 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี
10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไปมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการโดยส่วนรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบต่อไปว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี
10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป กลุ่มใดมีทักษะแตกต่างกันบ้าง จึงได้ใช้ค่าสถิติ
Scheffe ตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังปรากฏในตาราง 29

ตาราง 29 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มนิสิตอบรมในทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่าสถิติ Scheffe

กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำกว่า 10 ปี	10 - 15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.4474	2.5762	2.6262	2.4721
ต่ำกว่า 10 ปี	2.4474	-	0.1238*	0.1768*	0.247
10 - 15 ปี	2.5762		-	0.0500	0.1041
16 - 20 ปี	2.6262			-	0.1541
21 ปีขึ้นไป	2.4721				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 29 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับ 10 - 15 ปี และผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับ 16 - 20 ปี มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มนิสิตอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้เข้าอบรมคู่อื่น ๆ มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ

เนื่องจากได้จำแนกสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มนิสิตอบรมออกเป็น 5 ด้าน จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 30 - 38

ตาราง 30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คะแนนของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	2.7056	0.9019	5.880**
ภายในกลุ่ม	495	75.9266	0.1534	
รวม	498	78.6322		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 30 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี
10 - 15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ด้านการบริหารวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบต่อไปว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี
16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป กลุ่มใดมีทัศนคติแตกต่างกันบ้าง จึงได้ใช้ค่าสถิติ Scheffe
ตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังปรากฏในตาราง 31

ตาราง 31 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อม
ทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
โดยใช้ค่าสถิติ Scheffe

กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำกว่า 10 ปี	10 - 15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.4186	2.5930	2.5963	2.4423
ต่ำกว่า 10 ปี	2.4186	-	0.1744	0.1777	0.0237
10 - 15 ปี	2.5930		-	0.0033	0.1507
16 - 20 ปี	2.5963			-	0.1540
21 ปีขึ้นไป	2.4423				

ตาราง 31 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามทักษะของผู้เข้าอบรม
ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป เป็น
รายคู่พบว่า ทุกคู่มีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนร้อยละของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรมด้านหลักสูตร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	1.6358	0.5453	4.205**
ภายในกลุ่ม	495	64.1875	0.1297	
รวม	498	65.8233		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 32 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบต่อไปว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป กลุ่มใดมีทัศนะแตกต่างกันบ้าง จึงได้ใช้ค่าสถิติ Scheffe ตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังปรากฏในตาราง 33

ตาราง 33 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของผู้เข้าอบรมที่มีต่อค่าพหุคูณ
ทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม บ้านห้วยคู่อุดร ส่วนเขตตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้
ค่าสถิติ Scheffe

กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำกว่า 10 ปี	10 - 15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.7722	2.8584	2.9900	2.7981
ต่ำกว่า 10 ปี	2.7722	-	0.0862	0.2178*	0.0259
10 - 15 ปี	2.8584		-	0.1316	0.0603
16 - 20 ปี	2.9900			-	0.1919
21 ปีขึ้นไป	2.7981				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 33 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับ
16 - 20 ปี มีคะแนนต่อสภาวะแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม บ้านห้วยคู่อุดรแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้เข้าอบรมกลุ่มอื่น ๆ มีคะแนนแตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทาง
สถิติ

ตาราง 34 การวิเคราะห์ความแปรปรวนด้านของ (1) จำนวนวันที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการ เรียนการสอน (2) จำนวนการประเมินการปฏิบัติงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1.1573	0.3656	3.6394
ภายในกลุ่ม	415	52.6071	0.1263	
รวม	417	53.7644		

ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 35 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีระดับต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบต่อไปว่าผู้เข้าอบรมที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป กลุ่มใดมีคะแนนแตกต่างกันบ้าง จึงได้ทำสถิติ Scheffe ตรวจหาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังปรากฏในตาราง 36

ตาราง 35 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของผู้บ่มเพาะ การเรียนการสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยได้ค่าสถิติ Scheffe

กลุ่มตัวอย่าง		ต่ำกว่า 10 ปี	10 - 15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.5853	2.6814	2.7179	2.5902
ต่ำกว่า 10 ปี	2.5853	-	0.1061	0.1326	0.0049
10 - 15 ปี	2.6814		-	0.0265	0.1012
16 - 20 ปี	2.7179			-	0.1277
21 ปีขึ้นไป	2.5902				-

ตาราง 35 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามทักษะของผู้เข้าอบรมที่ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไปเป็นรายตัวพบว่า ทุกตัวมีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 36 การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่คณะของผู้เข้าอบรมที่ติดต่อภาพเคลื่อนไหวทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านการบริการทางวิชาการ จำนวนตามประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	2.0093	0.6698	2.461
ภายในกลุ่ม	495	134.7154	0.2722	
รวม	498	136.7247		

ตาราง 36 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี
10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีคะแนนค่าภาพเคลื่อนไหวทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ด้านการบริการทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 37 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่ไม่ได้ส่งการเวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรม ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	3.2878	1.0693	4.063**
ภายในกลุ่ม	495	130.2730	0.2632	
รวม	498	133.4608		

** ค่าในตารางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 37 แสดงว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี
10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อส่งการเวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบต่อไปว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี
10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป กลุ่มใดมีทัศนคติแตกต่างกันบ้าง จึงใช้ค่าสถิติ
Scheffe ตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ จึงปรากฏในตาราง 38

ตาราง 38 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มฝึกอบรม ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม ตามแผนการประเมินผลการทำงาน โดยใช้ค่าสถิติ Scheffe

กลุ่มตัวอย่าง	ต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี 21 ปีขึ้นไป				
	$\bar{X}$	2.3396	2.5168	2.5667	2.4000
ต่ำกว่า 10 ปี	2.3396	-	0.1772	0.2271	0.0604
10 - 15 ปี	2.5168		-	0.0499	0.1168
16 - 20 ปี	2.5667			-	0.1667
21 ปีขึ้นไป	2.4000				-

ตาราง 38 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป เป็นรายคู่พบว่า ทุกคู่มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 ปัญหาของผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ที่ผู้เข้าอบรมเสนอเพิ่มเติมในรูปแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบ 249 คน หรือร้อยละ 49.9
จากกลุ่มตัวอย่าง 500 คน เมื่อแยกตามประเด็นที่ผู้เข้าอบรมเสนอปรากฏดังตาราง 39

ตาราง 39 ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม จำแนกตามประเด็นที่
ผู้เข้าอบรมเสนอ

ปัญหา	จำนวน ผู้ตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
1. ห้องสมุดที่ศูนย์ฝึกอบรมมีหนังสือไม่เพียงพอต่อความต้องการของ ผู้เรียน และมักจะไม่มีตรงกับสิ่งที่เรียนในแต่ละภาค	38	15.26
2. ศูนย์ฝึกอบรมไม่มีห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งวิชาที่สำคัญในการศึกษา ค้นคว้า	31	12.45
3. อาจารย์บางคนขาดความกระตือรือร้น ไม่เตรียมการก่อนให้ ทำการสอนขาดประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้เรียนไม่คุ้มกับที่ต้อง เดินทางมาจากที่ห่างไกล เพื่อเรียนในวัยสาร์วันอาทิตย์	28	10.44
4. ผู้เข้าอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษา และไม่มีโอกาส ที่จะได้พบกับอาจารย์ที่ปรึกษา	24	9.64
5. ห้องเรียนที่ศูนย์ฝึกอบรมไม่เหมาะสม เพราะหลายอย่างจัดไว้ สำหรับเด็ก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียนแฉกติดกับถนน ทำให้ ไม่ได้รับความสะอาดเท่าที่ควร	21	8.43
6. สถานที่ตั้งศูนย์ฝึกอบรม มีเสียงรบกวนจากการจัดกิจกรรมพิเศษ ในวันเสาร์ - อาทิตย์ ของเจ้าของสถานที่	15	6.03

ตาราง 39 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน ผู้ตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
7. อาจารย์มีส่วนขาดศึกษาในการสอนผู้ใหญ่ มีการดูค่า และ ใช้ารงกับนักเรียนเสมอ	14	5.62
8. อาจารย์มอบงานให้ผู้เข้าอบรมมากเกินไป ผู้เข้าอบรมต้อง ใช้เงินมาก และไม่ใช้เวลาในการทำงานเหล่านั้น	14	5.62
9. การเรียนการสอนควรคำนึงถึงการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ การให้งานใด ๆ ควรมุ่งส่งเสริมการนำประสบการณ์ไปใช้เป็นสำคัญ	10	4.02
10. ศูนย์ฝึกอบรมขาดเครื่องมือ และสื่อการเรียนต่าง ๆ	10	4.02
11. การเปิดอบรมที่ศูนย์วิทยานอกวิทยาลัยฯ ถึงแม้จะเป็นอยู่ในใจชุมชน ก็อยู่แล้ว ควรดำเนินการต่อไป	10	4.02
12. ห้องสมุดที่ศูนย์ฝึกอบรมควรจัดในรูปแบบห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อให้มี การหมุนเวียนหนังสือจากวิทยาลัยฯ ให้ตรงกับสิ่งที่เรียน ในแต่ละภาคเรียน	9	3.61
13. ศูนย์ฝึกอบรมควรจัดบริการด้านอื่น ๆ ให้เพียงพอกับผู้เข้าอบรม เช่น น้ำดื่ม ห้องน้ำ ห้องส้วม	9	3.61
14. การใช้จ่ายเงินค่าวัสดุฝึกสำหรับการเรียนบางรายวิชา ควรได้ นำมาใช้ในการฝึกงานจริง ๆ ไม่ควรนำเงินไปใช้ในทางอื่น	6	2.41

ตาราง 39 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน ผู้ตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
15. การเปิดศูนย์ฝึกอบรมควรให้มีเฉพาะในวิทยาลัยครู เพราะ การเปิดศูนย์ฝึกอบรมภายนอกขาดความพร้อมในการดำเนินงาน หลายอย่าง	6	2.41
16. ผู้เข้าอบรมไม่เข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนตามข้อกำหนด ในหลักสูตร ทำให้เกิดการสับสนในการลงทะเบียนเข้าเรียน	6	2.41
รวม	249	100.00

ตาราง 39 แสดงว่าปัญหาของผู้เข้าอบรม เรียงตามลำดับมากที่สุดคือ ห้องสมุด
ประจำศูนย์ฝึกอบรมมีหนังสือไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน หนังสือที่มีอยู่ไม่ตรงกับ
สิ่งที่เรียน รองลงมาได้แก่ ศูนย์ฝึกอบรมไม่มีห้องสมุด อาจารย์ขาดความกระตือรือร้นในการสอน
และผู้เข้าอบรมขาดความสนใจกับอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนปัญหาอื่น ๆ ที่ผู้แสดงความคิดเห็น
เป็นรองลงมา

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้เข้าอบรม ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรม ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม จำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส วุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้เข้าอบรมที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกัน
2. ผู้เข้าอบรมที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกัน
3. ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกัน
4. ผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ซึ่งเข้ารับการศึกษาศูนย์ฝึกอบรมในระดับปริญญาตรี ที่ศูนย์ฝึกอบรมกลุ่มวิทยาสืบศรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2524 จำนวน 500 คน คิดเป็นร้อยละ 69.06 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาและดัดแปลงมาจากแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยของ อรรถพล คุณพันธ์ แบบสอบถามเพื่อสำรวจกิจกรรมสถาบันอุดมศึกษา (The Inventory of College Activities หรือ ICA) ของอเล็กซานเดอร์ ดับบลิวแอสติน (Alexander W. Astin) แบบสอบถามแบ่งออกเป็นสามตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้เข้าอบรม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมห้าด้าน คือ

1. ด้านการบริหารวิชาการ
2. ด้านหลักสูตร
3. ด้านการเรียนการสอน
4. ด้านการบริการทางวิชาการ
5. ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินทัศนะของผู้เข้าอบรมตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ใช้ T-Test เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่ม
3. ใช้ F-test ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่ม และใช้ค่าสถิติ Scheffe ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม

ผู้เข้าอบรมมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านปรากฏผลสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ ผู้เข้าอบรมมีทักษะต่อสภาพการบริหารวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ ผู้เข้าอบรมมีความเห็นว่าคุณมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของโครงการ และมีความภาคภูมิใจต่อการที่ได้เข้ารับการศึกษาศูนย์ฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก และผู้เข้าอบรมมีความรู้สึกที่ว่า ผู้บริหารวิทยากรดีใจออกไปเยี่ยมเยียนศูนย์ฝึกอบรม และผู้ประสานงานประจำศูนย์ฝึกอบรมเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านหลักสูตร ผู้เข้าอบรมมีทักษะต่อหลักสูตรที่ได้จัดการศึกษาที่ศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ ผู้เข้าอบรมมีความเห็นว่าการจัดรายวิชาเข้าเป็นกลุ่ม การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน และการมีสมรรถภาพในการทำงานสูง อยู่ในระดับมาก และผู้เข้าอบรมมีความเห็นว่าหลักสูตรมุ่งทฤษฎีมากกว่าการฝึกงาน และหลักสูตรควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขอยู่ในระดับน้อย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการเรียนการสอน ผู้เข้าอบรมมีทักษะต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ ผู้เข้าอบรมมีความเห็นว่า ศูนย์ฝึกอบรมเหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาและการฝึกงานระยะสั้น การเรียนการสอนที่ศูนย์ฝึกอบรมไม่ทำให้เกิดผลเสียทางด้านวิชาการ ผู้เข้าอบรมมีความกังวลในการทำงานร่วมกับ ความเหมาะสมของศูนย์ฝึกอบรมต่อการจัดสอนวิชาพื้นฐานและวิชาชีพครู และการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ ในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก และผู้เข้าอบรมมีความเห็นว่า การเรียน

ที่ศูนย์ฝึกอบรมมีโอกาสฝึกภาคปฏิบัติได้มากกว่าการเรียนที่วิทยาลัยครู การไม่เรียนรู้อะไรต่าง ๆ ที่เกินความจำเป็นของอาจารย์ผู้สอนจากผู้เข้าอบรม อยู่ในระดับน้อย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการบริการทางวิชาการ ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพการบริการทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ ผู้เข้าอบรมมีความเห็นว่า ศูนย์ฝึกอบรมมีแหล่งจัดทาสื่ออุปกรณ์ในการทำงานที่อาจารย์มอบหมายอยู่ในระดับปานกลาง และผู้เข้าอบรมมีความเห็นว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทั่วไปอยู่ในระดับน้อย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ ผู้เข้าอบรมมีความเห็นว่า การใช้เวลาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาได้พบกับผู้เข้าอบรมที่อยู่ในความดูแลอยู่ในระดับน้อย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ตามตัวแปรเพศ สถานภาพสมรส วุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน

1. ผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกัน ในด้านการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงาน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการด้านการบริหารวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และวิทัศนคติแตกต่างกันในด้านการบริหารทางวิชาการและด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอีกสองด้านคือ ด้านหลักสูตรและด้านการเรียนการสอน ผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง พ.ม. และวุฒิอื่น มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 สำหรับการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างทัศนคติของผู้เข้าอบรมสามกลุ่มนี้ ปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง กับวุฒิกศ.พ.ม. มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูงกับวุฒิกศ.พ.ม. และวุฒิอื่น มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริหารวิชาการ ส่วนด้านอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมทั้งสามกลุ่มมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการตรวจสอบเพื่อหาความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างทัศนคติที่แตกต่างกันนั้น ปรากฏว่า ทุกคู่มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านการบริหารวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 สำหรับการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปรากฏว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับ 10 - 15 ปี และผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับ 16 - 20 ปี มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมสี่กลุ่มนี้ มีทักษะแตกต่างกัน ในด้านการบริหารวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการ ระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการบริการทาง วิชาการ ผู้เข้าอบรมทั้งสี่กลุ่มมีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการตรวจสอบ ระหว่างทักษะที่แตกต่างกันในแต่ละด้านเป็นรายคู่ ปรากฏว่า มีทักษะต่อด้านหลักสูตรเพียงด้านเดียว ที่การตรวจสอบพบความแตกต่างเป็นรายคู่ ส่วนด้านอื่น ๆ การตรวจสอบไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในด้านหลักสูตรนั้น ปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับ 16-20 ปี มีทักษะแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม จากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ปัญหาที่ผู้เข้าอบรมได้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่เกี่ยวกับการบริการทางวิชาการของ ศูนย์ฝึกอบรม การบริการของห้องสมุด สื่อการเรียน ห้องเรียน วิทยะ แก้วดี ห้องน้ำ ห้องล้าง ซึ่งสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ผู้เข้าอบรมเห็นว่า มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ และไม่เหมาะสมกับสภาพ การเรียนการสอนและวัยของผู้เรียน ผู้เข้าอบรมเสนอในอันสืบรองลงมาได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับ การเรียนการสอน คือ ความกระตือรือร้นในการสอนของอาจารย์ อาจารย์ขาดศรัทธาในการสอน ผู้ใหญ่ อาจารย์มอบงานให้ทำมากเกินไป นอกจากนี้ก็มีเรื่องปลุกย่อยอื่น ๆ เช่น ผู้เข้าอบรม ไม่มีโอกาสพบอาจารย์ที่ปรึกษา ศูนย์ฝึกอบรมมีเสียงรบกวน การใช้เงินค่าวัสดุฝึกไม่เหมาะสม และความไม่เข้าใจในการลงทะเบียนวิชาเรียน

การอภิปรายผล

เพื่อให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่แสดงทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อ สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ตามที่ได้สรุปไว้ในตอนต้น การอภิปรายผลที่จะกล่าว ต่อไปนี้จึงได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นสองส่วน คือ ทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ

ของกลุ่มนิโคบรอม และการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของกลุ่มนิโคบรอม ตามสถานการณ์ภาพหน้ามาศึกษา

1. ทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มนิโคบรอม

ทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มนิโคบรอม ในส่วน
ที่พบจากการศึกษาครั้งนี้ โดยส่วนรวมแล้วผู้เข้าอบรมเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งสอดคล้อง
กับผลการประเมินผลโครงการนิโคบรอมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ของกลุ่ม
วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นว่า ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดตั้งศูนย์
นิโคบรอมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ม.ป.ป. : 20)
ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่สำหรับการเข้ารับการศึกษ และ
นิโคบรอมเฉพาะในแง่ของความสะดวกสบายในการเดินทาง และอยู่ใกล้ที่พักหรือที่ทำงานของตน
เป็นสำคัญ ส่วนความพร้อมด้านอื่น ๆ จะมองเห็นความสำคัญรองลงไป แม้ศูนย์นิโคบรอมจะมีบางอย่างที่
ไม่พร้อมหรือไม่เหมาะสมอยู่บ้างก็ตาม ก็ยังมีความพอใจที่จะใช้เป็นสถานที่ในการศึกษา ในเรื่องนี้
จากการศึกษาของสมนึก ภักดิ์ยานี และสมศักดิ์ คำศรี (สมนึก ภักดิ์ยานี และสมศักดิ์ คำศรี
2523 : 24 - 27) ซึ่งทำการสำรวจความคิดเห็นของครูประจำการที่เข้ารับการอบรมในสังกัด
วิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกี่ยวกับการระดมสรรพกำลังและการนำทรัพยากรใน
ท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสมรรถภาพครูประจำการพบว่า ผู้เข้าอบรมพอใจในการเปิดศูนย์นิโคบรอม
เพราะเป็นสถานศึกษาที่ให้ความสะดวกสบายในการเดินทาง และประหยัดค่าใช้จ่าย ทั้งยังมีความเห็นว่า
วิทยาลัยครูควรขยายศูนย์นิโคบรอมออกไปยังอำเภอต่าง ๆ เพื่อจะได้บริการครูได้อย่างทั่วถึง
นอกจากนี้ในการศึกษาของศรีมงคล เทพเรณู (ศรีมงคล เทพเรณู 2525 : 100) พบว่า
ผู้เข้าอบรมในสังกัดวิทยาลัยครู 6 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร มีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่จัดการศึกษา
อบรมประการหนึ่ง คือ สถานที่นิโคบรอมตั้งอยู่ห่างไกลจากที่พักและที่ทำงาน ทำให้ไม่ได้รับความสะดวก
และต้องเสียเวลาในการเดินทาง

เมื่อพิจารณาทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการเป็นรายด้าน ปรากฏว่าผู้เข้าอบรมมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และมีความคิดเห็นในระดับน้อยในเรื่องการบริการทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริการของห้องสมุด จากผลการวิเคราะห์นี้ชี้ให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมส่วนใหญ่ เลือ่อำนวยต่อการจัดการศึกษาที่ศูนย์ฝึกอบรมได้พอสมควร ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานะนั้น สามารถดำเนินการหรือสร้างสรรค์ขึ้นมาได้โดยไม่ต้องอาศัยปัจจัยหรือองค์ประกอบพิเศษใด ๆ เพิ่มเติมขึ้นมา นอกเหนือจากที่มีอยู่แล้วในสถานศึกษาที่ใช้เป็นศูนย์ฝึกอบรม การจัดอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมภายนอกเป็นเพียงการเปลี่ยนสถานที่เท่านั้น ส่วนการดำเนินงานใด ๆ ยังอยู่ในความรับผิดชอบของบุคคลผู้เกี่ยวข้องกัน คือ คณะอาจารย์ของวิทยาลัยครูนั้นเอง ดังนั้นความสามารถที่จะจัดการเรื่องเหล่านี้จึงอยู่ในวิสัยที่จะทำได้โดยไม่ต้องก่อให้เกิดปัญหาหรือแตกต่างจากสภาพที่เป็นอยู่ในวิทยาลัยครูเท่าไรนัก ซึ่งต่างจากการให้บริการทางวิชาการ ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างจึงจะสามารถให้บริการในขั้นที่เหมาะสมได้ โดยเฉพาะการให้บริการในรูปแบบของการอุดมศึกษา หากจะให้สามารถบริการตามลักษณะการจัดการศึกษาระดับนี้ วิทยาลัยครูจะต้องจัดหาสิ่งต่าง ๆ เพิ่มเติมอีกมาก ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำได้อย่างแน่นอนจะมีการหมุนเวียนหนังสือจากวิทยาลัยครูมาไว้ที่ศูนย์ฝึกอบรมก็ตามยังไม่สามารถบริการได้อย่างทั่วถึง

ผลการศึกษาในเรื่องนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรพล พุฒคำ (สุรพล พุฒคำ 2524 : 43) ซึ่งพบว่าปัญหาด้านวิชาการในการจัดการศึกษาที่ศูนย์ฝึกอบรมส่วนใหญ่เกิดจากการให้บริการของห้องสมุด อันเนื่องมาจากมีหนังสือไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก หนังสือที่มีอยู่ส่วนมากมีเนื้อหาไม่ตรงกับสิ่งที่เรียน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของกษณชัย โพธิ์อาษา (กษณชัย โพธิ์อาษา 2523 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าผู้เข้าอบรมในสังกัดวิทยาลัยครูสุรินทร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุดของศูนย์ฝึกอบรมภายนอกว่า มีสภาพที่ไม่สมบูรณ์ และได้เสนอแนะให้มีการเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อเอกสาร ตำรา เข้าห้องสมุดให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และควรจะได้มีการปรับปรุงให้มีสภาพใกล้เคียงกับห้องสมุดในวิทยาลัยครูด้วย

2. เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม

2.1 เปรียบเทียบทัศนะของผู้เข้าอบรมที่เป็นฝ่ายและหญิง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

พบว่า ผู้เข้าอบรมฝ่ายและหญิงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ที่เห็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะผู้เข้าอบรมฝ่ายและหญิงต่างก็เป็นผู้นำที่ ซึ่งมีความรู้สูงพอที่จะ พิจารณาส่งต่าง ๆ ด้วยความมีเหตุผลที่ไม่แตกต่างกันนัก ประกอบกับผู้เข้าอบรมทั้งสองกลุ่มประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน ความรู้ความคิดหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ อาจจะเป็นพื้นฐานที่ทำให้แต่ละคนมีความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้รูปแบบของการศึกษาที่เป็นอยู่ ไม่ได้แยกไว้สำหรับผู้เข้าอบรมเพศใดโดยเฉพาะ ทั้งสองฝ่ายมีโอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นหากมีผลกระทบใด ๆ อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอบรมแล้ว ผู้เข้าอบรมทั้งหญิงและชายจะได้รับผลที่ไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาในเรื่องนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ผดุง พรหมมูล (ผดุง พรหมมูล 2525 : 58 - 59) ซึ่งพบว่า นิสิตชายและหญิงของมหาวิทยาลัยแห่ง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาไม่แตกต่างกัน

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เข้าอบรมฝ่ายและหญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านการเรียนการสอน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะการกำหนดแผนการเรียนในแต่ละภาคเรียน ได้กำหนดไว้ตายตัวสำหรับทุกคน ผู้เรียนในโปรแกรมวิชาเอกเดียวกัน จะต้องเรียนเหมือนกันในทุก ๆ ภาคจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียนในแต่ละภาคก็กำหนดไว้เท่ากัน แต่ละคนจึงไม่มีโอกาสที่จะปรับการเรียนให้เหมาะสมตามความสามารถและภาระหน้าที่ของตน (วิทยาสัยครูสุภณคร 2524 : 13) ประกอบกับผู้เข้าอบรมมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำตลอดสัปดาห์อยู่แล้ว ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ยังต้องมาเรียนอีก จึงได้ว่าผู้เข้าอบรมมีภาระอย่างมาก นอกจากนี้ภาระการเรียนที่ศูนย์ฝึกอบรมผู้เข้าอบรมจะต้อง เดินทางมาพักในตัวจังหวัดที่ตั้งศูนย์ฝึกอบรม โดยพักบ้านเช่า หรือโรงแรม ทำให้ไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร พิจารณาในแง่ของความต้องการความอดทนต่อความลำบากต่าง ๆ ระหว่างหญิงและชายย่อมแตกต่างกัน ซึ่งมูลเหตุเหล่านี้ อาจจะทำให้

ผู้เข้าอบรมทั้งสองกลุ่มมีความรู้สึกฝึกคิดและความวิตกกังวลต่อระบบการเรียนการสอนตลอดจนเนื้อหาวิชาที่เรียนอยู่แตกต่างกัน

อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้เข้าอบรมมีปัญหาในด้านการเรียนต่างกัน เพราะ ตามรายงานการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษายของ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2522 : 24) ชี้ให้เห็นว่า ผู้เข้าอบรมส่วนหนึ่งประสบกับปัญหาพื้นฐานความรู้ต่ำ บางคนไม่สามารถเลือกเรียนตามโปรแกรมที่หนด ทำให้ยุ่งยากและสับสนจิตใจในการเรียน ซึ่งอาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนแตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงาน ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงาน ปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมสองกลุ่ม มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีภาระส่วนตัวและความผูกพันทางด้านการครอบครัวแตกต่างกัน ภาระดังกล่าวย่อมส่งผลต่อความรู้สึกฝึกคิด ความกระตือรือร้น ความสนใจทุ่มเทให้กับการศึกษาแตกต่างกันไปด้วย กล่าวคือ ผู้ที่เป็นโสดอาจจะคิดว่าตนเองไม่มีภาระ เกือบไม่ต้องรับผิดชอบคนอื่น อาจยังน้อยก็ยังรักษาความสนุกสนานอยู่มาก จึงอาจจะไม่ให้ความสนใจหรือทุ่มเทในการเรียนเท่าที่ควร การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเรียนอาจจะเข้าร่วมเฉพาะเวลาที่กำหนดในตาราง โดยไม่สนใจที่จะสร้างสรรค์หรือแสวงหาสิ่งอื่น ๆ เพื่อเพิ่มทุนประสบการณ์ให้กับตนเอง ทำให้ความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่หรือสัจยอันที่ศูนย์ฝึกอบรมอยู่ไม่จริงจัง ซึ่งต่างจากผู้เข้าอบรมที่แต่งงานซึ่งเป็นผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบสูง และสามารถควบคุมตนเองได้ดี ทั้งยังมีภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว จึงมีความตั้งใจและสนใจในการศึกษาอบรม ทำให้มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งทั้งหลายได้มากกว่า ด้วยเหตุดังกล่าวจึงอาจทำให้ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มนี้มีความคิดเห็นต่อสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นแตกต่างกัน ผลการศึกษาเรื่องนี้สอดคล้องกับ การศึกษาของผดุง พรหมบุล (ผดุง พรหมบุล 2525 : 58) ซึ่งพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒที่เป็นโสดและแต่งงาน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงาน ต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมสองกลุ่ม มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริการทางวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจาก ผู้เข้าอบรมที่แต่งงานแล้วส่วนมากเป็นผู้มีอายุ มีประสบการณ์ในการทำงานมานาน และมักจะทำหน้าที่ผู้บริหารหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนอย่างใกล้ชิด โอกาสในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาจึงมีมาก เมื่อมาพบกับสภาพการจัดการศึกษาที่ศูนย์ฝึกอบรม ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับที่ตนเคยพบมา ย่อมมีความเข้าใจและมีเหตุผลต่อสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นแตกต่างไปจากผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดซึ่งอายุยังน้อยและมีประสบการณ์ในสิ่งเหล่านั้นไม่มากนัก

2.3 เปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ. สูง พ.ม. และวุฒิอื่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้พบว่า ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิต่างกันสามกลุ่ม มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิแต่ละอย่าง เคยพบกับระบบการเรียนมาไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง และวุฒิอื่น ๆ ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนมาโดยตลอด ทำให้มีความรู้ความเข้าใจและคุ้นเคยกับสภาพการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนมาเป็นอย่างดี ซึ่งต่างจากผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ พ.ม. ที่อาศัยการเรียนด้วยตนเองโดยการสอบวิชาชุดครู เมื่อมาพบกับการเรียนที่ศูนย์ฝึกอบรมที่มีผู้สอน มีเพื่อนร่วมเรียน มีระเบียบปฏิบัติอีกหลายอย่างที่ต้องกระทำ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้จึงเป็นประสบการณ์ใหม่ ซึ่งอาจจะส่งผลให้มีความรู้สึกนึกคิดในลักษณะที่ต่างไปจากผู้ที่เคยกับระบบการศึกษาในระบบโรงเรียนมาก่อน ผลการศึกษานี้มีลักษณะที่ตนเองได้ยกร่วมกับการศึกษาของกฤษฎี โพธิ์อาษา (กฤษฎี โพธิ์อาษา 2523 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ. สูงหรือวุฒิอื่น ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้มีวุฒิ พ.ม. โดยผู้วิจัยเห็นว่า มีสาเหตุมาจากสภาพความแตกต่างในระบบการเรียนที่ทั้งสองกลุ่มเคยได้รับหรือได้ปฏิบัติตาม

การทดสอบเพื่อหาความแตกต่าง เป็นรายคู่ใน เรื่องนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง และผู้มีวุฒิ พ.ม. มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการโดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะสาเหตุเดียวกัน กับที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น หรือไม่ก็อาจจะเป็นเพราะว่า ข้อคำถามในแบบสำรวจส่วนมาก เป็น เรื่อง เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน เช่น การบริหารวิชาการ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ ดังนี้ เป็นต้น ซึ่งสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ ผู้มีวุฒิ ป.กศ.สูง มีความคุ้นเคยมากกว่าผู้ที่มีวุฒิ พ.ม. ซึ่งอาจทำให้ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมทั้งสองกลุ่ม มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเพียงด้านเดียว คือ ด้านการบริหารวิชาการ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้มีวุฒิ พ.ม. เป็นผู้บริหารหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่ก่อนแล้ว ความรู้ความเข้าใจในงานด้านนี้อาจจะทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการที่ศูนย์ฝึกอบรมแตกต่างกันไปจากผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง หรือวุฒิอื่น ๆ สำหรับการทดสอบเพื่อหาความแตกต่าง เป็นรายคู่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ไม่พบว่าคู่ใดมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้ในกรณีของผู้มีวุฒิ ป.กศ.สูง กับผู้มีวุฒิอื่น ๆ อาจจะเป็นเนื่องจากสาเหตุดังที่เคยกล่าวมาแล้ว คือ ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มต่างก็เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ ในระบบโรงเรียนมาก่อนจึงไม่ทำให้ผู้เข้าอบรมสองกลุ่มนี้มีความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการของ ศูนย์ฝึกอบรมในลักษณะที่แตกต่างกัน ส่วนการที่ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ พ.ม. กับผู้มีวุฒิ ป.กศ.สูงและวุฒิอื่นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าการดำเนินงานด้านวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ในส่วนที่เป็นงานส่วนรวม เช่น การประเมินเทคนิควิธีการเรียน การลงทะเบียนวิชาเรียน การจัดช่วงเวลาในการเรียน ได้จัดในลักษณะเดียวกันสำหรับทุกคน ดังนั้นหากมีผลกระทบใด ๆ เกิดขึ้น ผู้เข้าอบรมทุกฝ่ายย่อมได้รับในลักษณะเดียวกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นในเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน อีกประการหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากการปรับตัวของผู้มีวุฒิ พ.ม. กล่าวคือ ถึงแม้ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ พ.ม. จะมีประสบการณ์ในการเรียนในโรงเรียนมาน้อยก็ตาม แต่อาศัยความมีวุฒิภาวะสูง ประกอบกับ

เป็นผู้ที่คุ้นเคยกับงานวิชาการอยู่ก่อนแล้ว จึงสามารถ เรียนรู้ในงานวิชาการของกลุ่มฝึกอบรมจนมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างไปจากผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง หรือ ป.ด.ี. ๆ

2.4 เปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน 4 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงาน อันได้แก่ งานสอน งานบริหาร หรืองานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่กำลังปฏิบัติอยู่ เป็นพื้นฐานที่ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้สึกนึกคิดหรือมีท่าทีต่อสภาพการณ์ต่างๆ ที่ได้พบเห็นระหว่างการศึกษา แตกต่างกันไปตามความมากมายของประสบการณ์ที่ได้รับมา ซึ่งในแง่จิตวิทยา ก็เป็นที่ยอมรับกันว่า การที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดอย่างหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่บุคคลนั้นมีอยู่ (ประดินันท์ อุประมัย 2518 : 114)

นอกจากนี้อาจจะมีสาเหตุจากผู้เข้าอบรมทั้งสองกลุ่ม มีความสนใจหรือมีความมุ่งหวังทางการศึกษาแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยปี ส่วนมากอาจยังน้อย และมีความมุ่งหวังทางการศึกษาสูง ทั้งนี้เพื่อหวังในความก้าวหน้าทางการศึกษาต่อไปอีก ซึ่งตรงข้ามกับผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานมานาน ความมุ่งหวังทางการศึกษาอาจจะอยู่ในระดับต่ำ เพราะเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอต่อการทำงานในหน้าที่อยู่แล้ว การเข้ามารับการศึกษานั้นจึงเป็นเพียงเพื่อให้ได้รับปริญญา เท่านั้น (พิศิษฐ์ ศักตวนิชย์ และคณะ ม.ป.ป. : 69) ผลการศึกษาในเรื่องนี้มีลักษณะทำนองเดียวกันกับการศึกษาของลัมศักดิ์ เทคส์วลัดังค์ และประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ (ลัมศักดิ์ เทคส์วลัดังค์ และ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ 2524 : 69) ซึ่งพบว่าผู้เข้าอบรมในโครงการ อคป. กลุ่มวิทยาสัยศรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีความรู้สึกรับได้รับการเพิ่มพูนวิทยฐานะด้านวิชาการบริหาร บริการสังคม และบุคลิกภาพและความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย

ในการทดลองเพื่อหาความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับเรื่องนี้ พบว่ามีกลุ่มผู้เข้าอบรมสองคู่ที่มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ

กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับ 10 - 15 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับ 16 - 20 ปี ซึ่งถ้าพิจารณาโดยสรุปแล้วจะเห็นว่า เป็นความแตกต่างระหว่างทักษะของผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกับมาก คือปีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ก็เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุเดียวกันกับที่ได้อภิปรายมาแล้วในตอนต้น ประการหนึ่ง หรือไม้อีกอาจจะ เป็นเพราะ ความมีประสบการณ์ในการทำงานมากหรือน้อยช่วยให้บุคคลมีความคิดหรือมีเหตุผลต่อสิ่งที่พบเห็นแตกต่างกัน ผู้มีประสบการณ์มากย่อมมองปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ยุติธรรม และมีเหตุผล ซึ่งต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์น้อยที่อาจจะมองปัญหาหรือสถานการณ์เดียวกันนั้นแตกต่างออกไป เข้าทำนองผู้ใหญ่ย่อมจะคิดจะทำ หรือแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าเด็ก ลักษณะเช่นนี้เป็นไปในตนเองเกี่ยวกับการศึกษาของผดุง พรหมมูล (ผดุง พรหมมูล 2525 : 65) ที่พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ อายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาคำสวดของแต่ละมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้เข้าอบรมต่อสภาพแวดล้อมเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมสี่กลุ่ม มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมต่างกันอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และ ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริการทางวิชาการ ผู้เข้าอบรมทั้งสี่กลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้เข้าอบรมในแต่ละกลุ่มมีประสบการณ์อันเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความรู้ถึงนักคิดต่อสภาพแวดล้อมในสี่ด้านแรกแตกต่างกันตามความมากน้อยของ เวลาการทำงานของแต่ละคน ดังนั้นจึงมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปตามข้อมูลของแต่ละคนอยู่ ส่วนการที่ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นต่อการบริการทางวิชาการไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะว่างานบริการที่จัดขึ้นที่ศูนย์ฝึกอบรม จัดให้สำหรับทุกคน ผลกระทบอันเนื่องมาจากงานด้านนี้ย่อมมีต่อผู้เข้าอบรมในลักษณะที่คล้ายคลึงกันจึงทำให้เกิดความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้รับไม่แตกต่างกัน

ในการทดสอบเพื่อหาความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้นำปรากฏว่าพบความแตกต่างเป็นรายคู่เฉพาะความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมด้านหลักสูตร โดยกลุ่มผู้เข้าอบรมที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องนี้ คือผู้ที่ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปีกับผู้ที่ประสบการณ์ในการทำงาน 16 - 20 ปี ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้เข้าอบรมสองกลุ่ม มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันเพราะผู้ที่มีเวลาในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี เป็นผู้ที่ยังสำเร็จการศึกษา จึงมีความรู้ที่เป็นพื้นฐานในการเรียนมากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษามาแล้ว ซึ่งเรื่องนี้เป็นข้อหาอย่างหนึ่ง ที่พบมากในหมู่ผู้เข้าอบรม เพราะในการคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม ไม่มีการสอบคัดเลือกเหมือนการเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาโดยทั่วไป (กลุ่มวิทยาสัยศฤภคตะวันออกเฉียงเหนือ 2522 : 37)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศูนย์ฝึกอบรม

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อวิทยาสัยศฤภคในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรมการฝึกหัดครู ดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม จากผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่า ใจสัยต่าง ๆ ทางด้านวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมส่วนใหญ่มีสภาพพร้อมและเหมาะสมต่อการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อสภาพที่เป็นอยู่ และเรียกร้องที่จะให้วิทยาสัยศฤภคดำเนินการด้านนี้ต่อไป ดังนั้นจึงสมควรที่โครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเปิดศูนย์ฝึกอบรมภายนอกวิทยาสัยศฤภคตั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่ควรจะได้มีการร่วมมือกับหาทางปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหาหรือที่บกพร่องอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ห้องสมุดประจำศูนย์ฝึกอบรม ซึ่งการศึกษาพบว่ามีปัญหาอย่างมาก และควรได้รับการแก้ไขอย่างรีบด่วน

ในส่วนที่เป็นบทบาทในระดับกรมนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ากรมการฝึกหัดครูควรให้ความสำคัญและสนใจต่อการดำเนินงานด้านนี้มากขึ้น และหาทางส่งเสริมสนับสนุนให้วิทยาสัยศฤภคกลุ่มอื่น ๆ ได้เปิดศูนย์ฝึกอบรมขึ้นในเขตที่ตนรับผิดชอบ เพราะได้เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้วว่า การจัดการศึกษาในลักษณะเช่นนี้เป็นวิธีที่จะช่วยขจัดอุปสรรคในเรื่อง เวลาและระยะทาง อันเป็นปัจจัยสำคัญที่กีดกันโอกาสทางการศึกษาและความก้าวหน้าในอาชีพของครูที่อยู่ในท้องถิ่นส่วนที่ห่างไกล และจากการดำเนินงาน

ของศูนย์ฝึกอบรมตามที่กลุ่มวิทยาสัยศฤภคตจะขึ้นออกเสียงเหนือ ได้ดำเนินการมาชั่วระยะเวลาหนึ่ง ก็ไม่พบว่ามีอุปสรรคหรือปัญหาใด ๆ ที่อยู่ในวิสัยที่ไม่สามารถดำเนินการเรื่องนี้ได้ สิ่งน่าจะมั่นใจ ในการเปิดศูนย์ฝึกอบรมให้กว้างขวางออกไปในหมู่วิทยาสัยศฤภคตกลุ่มอื่น ๆ อย่างทั่วถึง

2. การบริหารวิทยาการ การดำเนินงานด้านนี้ของศูนย์ฝึกอบรม ควรพิจารณากระบวนการ

ชุดหนึ่งทำหน้าที่โดยเฉพาะ คณะกรรมการชุดนี้ควรจะประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร งานทะเบียน และการเงิน โดยมีผู้บริหารระดับสูงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหัวหน้าหรือเป็นประธานกรรมการ ทั้งนี้เพราะปัญหาที่มักจะเกิดขึ้นที่ศูนย์ฝึกอบรม จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสามเรื่องนี้เป็นส่วนมาก เช่น ความไม่เข้าใจในรายวิชาที่ต้องเรียน การยกเว้นในบางรายวิชาสำหรับผู้มีวุฒิ ป.กศ.สูง การเบิกถอนเพิ่มเติมในรายวิชาต่าง ๆ ตลอดจนการขอเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในการเรียนการสอน การตัดกิจกรรมพิเศษ หรือแม้กระทั่งการเข้าสอนของอาจารย์ตามเวลาที่กำหนดดังนี้ เป็นต้น ซึ่งสิ่งทั้งหลายเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ความเข้าใจแต่ละด้านมาร่วมดำเนินการหรือจะต้องให้ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้ตัดสินใจ ในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้า เท่าที่ผ่านมามีงานด้านนี้ได้อาศัยผู้ประสานงานเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งได้พบปัญหาต่าง ๆ อย่างมาก และผู้ประสานงานก็ไม่สามารถจะดำเนินการในเรื่องเหล่านั้นได้ทั้งหมด เพราะจะไม่มีความรู้ความเข้าใจในทุกเรื่อง การตัดสินใจอยู่ในขอบเขตจำกัด เมื่อมีปัญหามาเกิดขึ้น มักจะให้หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงจากวิทยาสัยศฤภคตมาแก้ไข ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้า ก่อให้เกิดผลเสียต่อการดำเนินงานของศูนย์ฝึกอบรมอย่างมาก จึงขอให้วิทยาสัยศฤภคตทั้งหลายได้ตระหนักในเรื่องนี้ด้วย

3. หลักสูตร หลักสูตรที่ใช้ในการศึกษาอบรม ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขในเรื่อง

ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระภาคทฤษฎีกับการฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งผู้เข้าอบรมเห็นว่ายังมีสัดส่วนที่แตกต่างกัน จริงอยู่แม้ทฤษฎีกับการปฏิบัติจะมีปริมาณมากน้อยต่างกันอย่างไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการสอน หรือภาระนำหลักสูตรไปใช้เป็นสำคัญ แต่หากหลักสูตรมีเงื่อนไขมากเกินไปหรือมีเงื่อนไขที่ไม่เหมาะสมแล้ว การฝึกภาคปฏิบัติก็ไม่สามารถจะทำได้อย่างเต็มที่เช่นเดียวกัน ดังนั้น การกำหนดเงื่อนไขในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรให้อำนวยต่อการฝึกภาคปฏิบัติด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับงานในหน้าที่และการพัฒนาชุมชน

อีกประการหนึ่งที่เราควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข คือ การประเมินผลสัมฤทธิ์ภาพ การปฏิบัติงานในหน้าที่ ซึ่งเป็นการประเมินผลที่ให้ต้นสังกัดเป็นผู้ประเมินด้วยนั้น สัมภาษณ์หา วิธีที่รัดกุมและประเมินได้ตรงหรือใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงในมากที่สุด เช่นการให้ผู้เข้าอบรมได้ ปฏิบัติงานในรูปโครงการอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา เพื่อจะได้มีผลงานปรากฏ สามารถตรวจสอบได้

4. การเรียนการสอน ศูนย์ฝึกอบรมควรจะได้คำนึงถึงการสร้างสื่อบรรยากาศทาง วิชาการที่ใช้อำนวยต่อการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการปรับปรุงทางด้านวัตถุ ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนและผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ใหญ่แล้ว เช่น ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ ที่ทำงานที่เพียงพอเวลาเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ศูนย์ฝึกอบรมควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมพิเศษที่ช่วยให้ มีบรรยากาศทางวิชาการเพิ่มขึ้น เช่นการจัดนิทรรศการทางวิชาการ การบรรยายพิเศษของ วิทยากรภายนอก การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น เกี่ยวกับการสอนของอาจารย์ เนื่องจาก ผู้เข้าอบรมเป็นผู้ใหญ่และมีประสบการณ์ทางด้านการศึกษาและการสอนอยู่แล้ว ในแง่ดีวิทยากรสอน สิ่งอาจจะต่างไปจากการสอนนักศึกษาภาคปกติ อาจารย์ผู้สอนควรได้คำนึงในเรื่องนี้และควรปรับตัว ในเรื่องการสอนให้เหมาะสมด้วย นอกจากนี้ในการดำเนินการสอนใด ๆ ควรให้มีผลต่อการพัฒนา ส่งเสริมสัมฤทธิ์ภาพการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้เข้าอบรมมากกว่าการรอบรู้ในทางทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียว

5. การบริการทางวิชาการ การบริการเกี่ยวกับ ห้องสมุดนับว่ามีปัญหาอย่างมากสำหรับ การดำเนินงานวิชาการที่ศูนย์ฝึกอบรม วิทยาลัยควรจะหาทางแก้ไขปัญหานี้โดยด่วน อาจจะเป็น การยากที่จะให้งานห้องสมุดบริการได้ดีและมีคุณภาพ เพราะมีข้อจำกัดหลายอย่างที่ไม่สามารถจะ ทำได้ เกี่ยวกับปริมาณหนังสือที่จะจัดส่งไปไว้ที่ห้องสมุดประจำศูนย์ฝึกอบรมให้เพียงพอต่อความต้องการ ของสมาชิกนั้น เป็นเรื่องแก้ได้ยาก เพราะวิทยาลัยต้องไปให้หนังสือประเภทเดียวกันนี้กับนักศึกษา ภาคปกติ ทางแก้ไขที่พอจะทำได้คือ วิทยาลัยควรจะใช้วิธีหมุนเวียนหนังสือระหว่างห้องสมุดของ ศูนย์ฝึกอบรมกับห้องสมุดในวิทยาลัย ซึ่ง เป็นวิธีที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เล่นอเนกมา หรืออาจจะ ให้อาจารย์ผู้สอนผลิตตำราหรือเอกสารให้มากขึ้น หรือไม่ก็โดยการเพิ่มงบประมาณการซื้อหนังสือ

เข้าห้องสมุดประจำศูนย์ฝึกอบรมขณะเดียวกันก็ใช้วิธีการทั้งหลายดังกล่าวนั้นควบคู่ไปด้วย

6. ความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม วิทยาลัยครูควรจัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และติดตามผลการฝึกอบรมเช่นเดียวกับนักศึกษาภาคปกติ และหาทางให้การดำเนินงานในด้านนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้เข้าอบรมยังมีความต้องการอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน และต้องการที่จะได้พบกับอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นประจำ สิ่งที่ต้องควรได้รับการพิจารณาอย่างยิ่งคือการกำหนดเวลาสำหรับให้ผู้เข้าอบรมได้พบกับอาจารย์ที่ปรึกษาไว้เป็นการแน่นอน ซึ่งอย่างน้อยทั้งสองฝ่ายควรมีเวลาพบกันเดือนละหนึ่งครั้ง

ข้อเสนอแนะ เพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องเดียวกันนี้ โดยศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องฝ่ายอื่น เช่น อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานทั้งฝ่ายวิทยาลัยครู และฝ่ายโรงเรียนที่เป็นสถานที่ของศูนย์ฝึกอบรม เพราะการศึกษาจากผู้เข้าอบรมแต่เพียงฝ่ายเดียวอาจจะมีข้อด้อยในสภาพที่แท้จริงของศูนย์ฝึกอบรม

2. ควรศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับศูนย์ฝึกอบรม ของผู้บริหาร ครู อาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียนที่เป็นสถานที่ตั้งศูนย์ฝึกอบรม เพราะในการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้พบกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลเหล่านี้อยู่เสมอ และเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานเท่าที่ควร

3. ควรศึกษาเรื่องการบริหารทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมเป็นการเฉพาะอีกครั้งหนึ่ง เพราะจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า การบริหารทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมมีปัญหาอย่างมาก จึงควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ

การติดตั้งศูนย์ฝึกอบรมครูในท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับในหมู่ป้าการฝึกหัดครูว่า เป็นนาตกรรมทางกาการฝึกหัดครู ที่สามารถใช้ได้ผลดีในการพัฒนาบุคลากรทางกาการศึกษาประจำการ เหตุผลที่ยอมรับกันนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเหตุผลที่ว่า ศูนย์ฝึกอบรมสามารถช่วยให้ครูประจำการที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลได้เข้ารับการึกษาหรือฝึกอบรมอย่างทำถึง แม้จะในแง่ปริมาณอาจจะไม่ช้อัดแอ้งใจใด ๆ กับเหตุผลดังกล่าว แต่ถ้าพิจารณาในแง่คุณภาพแล้ว อาจจะมีข้อสงสัยอยู่หลายประการที่ผู้เกี่ยวข้องควรช่วยกันค้นหาคำตอบให้ประสัษย์ต์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีเจตนาที่จะค้นหาข้อเท็จจริงทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ด้วยความมุ่งหวังที่จะให้สิ่งที่ค้นพบได้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรคัคุณภาพของครูและบุคลากรทางกาการศึกษาประจำการ เพื่อเป็นขุมก้าสั่งในการพัฒนาการึกษาของชาต้อย่างแท้จริง

ប្រធានាធិការ

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู, กรม ระเบียบและแนวปฏิบัติสำหรับวิทยาลัยครู 2520, 180 หน้า อัดสำเนา
- _____ สถิติการศึกษา ปี 2523 ม.ป.ท. 2523, 35 หน้า
- _____ 29 กันยายน 2524 การสถาปนากรมการฝึกหัดครู ม.ป.ท. 2524, 131 หน้า
- การฝึกหัดครู, กรม กองสั่ง เล่มที่ วิทยาลัยฐานะครู "ประวัติกองสั่ง เล่มที่ วิทยาลัยฐานะครู"
- _____ 29 กันยายน 2522 ครบรอบ 25 ปี การสถาปนากรมการฝึกหัดครู หน้า 86 - 87
- กรมการฝึกหัดครู 2522
- กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายงานการประชุมปฏิบัติการ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่
- _____ วางแผนการศึกษาชุมชน ในโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ 2522,
- 110 หน้า อัดสำเนา
- _____ โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ อักษรกิจการพิมพ์
- นครราชสีมา 2523, 22 หน้า
- _____ บทบาทของวิทยาลัยครูในการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น : ส่วนฝึกอบรมครูและบุคลากร
- _____ ทางการศึกษาประจำการ อักษรกิจการพิมพ์ นครราชสีมา 2523, 47 หน้า
- _____ โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ม.ป.ป., 1 เล่ม
- (หน้าไม่ติดต่อกัน) อัดสำเนา
- _____ รายงานสรุปการประเมินผลโครงการ อคป. สุรินทร์การพิมพ์ สุรินทร์ ม.ป.ป.,
- 31 หน้า
- กษณชัย โพธิ์อาษา การประเมินผลโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
- _____ ในเขตจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษ วิทยานิพนธ์ ศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523,
- 135 หน้า อัดสำเนา
- เจริญ วัฒนินทร์ "การเปลี่ยนแปลงของกรมการฝึกหัดครู ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา" 29 กันยายน
- _____ 2522 ครบรอบ 25 ปี การสถาปนากรมการฝึกหัดครู หน้า 67 - 69 กรมการฝึกหัดครู
- 2522

- จตุรย์ นิลันท์ "บทบาทของวิทยาลัยครูและความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น" รายงานการสัมมนา ระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่น และกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หน้า 63
มหาวิทยาลัยขอนแก่น และกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2522
- ฉัตรกร ตั้งเกษมสุข "รายงานการประชุมคณะกรรมการเตรียมงานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่น และกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" รายงานการสัมมนา หน้า 84 - 88
มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2522
- เฉลิมพล คีร์หงษ์ และคนอื่น ๆ ทัศนคติของนักศึกษาามหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีที่ 1 ที่ได้อ่านมหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521, 164 หน้า
- นัยนา อ่างสันติกุล การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย วิทยานิพนธ์
ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 94 หน้า อัดสำเนา
- ประภาศรี สุสันต์บุตร สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะของนักศึกษา วิทยานิพนธ์
กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 89 หน้า อัดสำเนา
- ประติพันธ์ อุดประโย สิทธิวิทยา โรงพิมพ์ศรีอรุณดี 2518, 170 หน้า
- ผดุง พรหมมูล สภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ ในทัศนะของนิสิต
วิทยานิพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 69 หน้า อัดสำเนา
- ผกาทิพย์ เกษรากุล สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต วิทยานิพนธ์
กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 97 หน้า อัดสำเนา
- พิศิษฐ์ ตักทาวณิช และคนอื่น ๆ การประเมินผลโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา
ประจำปีการ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ม.ป.ป., 94 หน้า อัดสำเนา
- ล้วน ส่ายยศ และ อังคณา ส่ายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ทวีกร
การพิมพ์ 2524, 287 หน้า
- วิจิตร ศรีลออาน หลักการอุดมศึกษา วัฒนาพานิช 2518, 87 หน้า
- วิไลวรรณ พิริยานูวัฒน์ และ สัมหวัง ศิริยานูวัฒน์ "วิธีประเมินผลสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย"
วารสารครูศาสตร์ 6 : 4 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2519

วิจิตร สันศิริ เอกสารประกอบการสอนวิชา อดม 560 นิสิตและภาวะแวดล้อม ม.ป.ป.,

12 หน้า อัดสำเนา

วิทยาลัยครูเพชรบุรี แนวการพัฒนาโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ

2524, 35 หน้า อัดสำเนา

วิทยาลัยครูสกลนคร ผลการประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโครงการ อดป. กลุ่ม

วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2524, 43 หน้า อัดสำเนา

ศูนย์ประสานงานโครงการ อดป. วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ โครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครู

และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ พ.ศ. 2524 2524, 1 เล่ม (หน้าใบติดต่อท้าย)

อัดสำเนา

ศรีมงคล เทพธัญ การจัดการอบรมครูประจำการ และบุคลากรทางการศึกษา ความต้องการ

ของผู้เข้ารับการอบรมและผู้เกี่ยวข้อง ในการจัดการอบรมของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร

ปริญญาณิพนธ์ ภค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 149 หน้า อัดสำเนา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รายงานการสัมมนา เรื่อง แนวโน้มของการฝึกหัดครู

2520, 73 หน้า อัดสำเนา

สีปพนนท์ เกตุทัต "บทบาทของวิทยาลัยครูตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 5"

ผลการประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโครงการ อดป. กลุ่มวิทยาลัยครู

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2520

แนวคิดในการสร้างบัณฑิต (บทคัดย่อ) ม.ป.ป., 8 หน้า แผ่นปลิว

ลัมณีก ภัททิยธานี และ สัมศักดิ์ คำคำศรี การระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในท้องถิ่นมาช่วย

ในการพัฒนาสมรรถภาพครูประจำการ 2523, 32 หน้า อัดสำเนา

สุรพล พงษ์แก้ว การศึกษาสถานการณ์และการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการโครงการฝึกอบรมครู

และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ 2524, 48 หน้า อัดสำเนา

สัมศักดิ์ เททส์วีลวงค์ และ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ เจตนาคติของผู้รับการอบรมในโครงการ

ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการกับการพัฒนาวิทยฐานะ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

2524, 80 หน้า อัดสำเนา

สมบัติ วิจารณ์สาริกุล สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์

และผู้บริหาร ปริญญาโท ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524,

135 หน้า ฮัดสำเนา

อรรถพร คุณพันธ์ การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย วิทยานิพนธ์ ค.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 93 หน้า ฮัดสำเนา

Astin, Alexander W. The College Environment. New York, American Council on Education, 1968. 187 p.

. "The Methodology of Research on College Impact Part II," Sociology of Education. 43 : 437 - 450, 1970.

Chickering and Robert Blackburn. The Undergraduate Unpublished Manuscript. 1970. 160 p.

Gurth, Jame Earl. "Junior College Transfer Students' Perceptions of the Academic Environment of Their Former Junior College and Auburn University," Dissertation Abstracts. 35(6) : 3424-A, December, 1974.

Harold, Webster. "Personality Change in College Students," in College and Character. New York, Nevitt Stanford, 1964. 393 p.

Jaime, Mendez- ellor. "Student Perception of Campus Environment," Dissertation Abstracts. 32(12) : 6758-A, June, 1972.

Mayhew, Lewis B. "Institutional Factors and the Learning Environment," in The College and Student. Edited by Lawrence E. Dennis and Joseph F. Kauffman, Washington, D.C., American Council on Education, 1966. 390 p.

Face, C.R. and G.G. Stern. "An Approach to the Measurement of Psychological Characteristics of College Environment," Journal of Educational Psychology. 49 : 260 - 277, 1985.

Regan, Jame H., Jr. "An Analysis of Graduate Student Satisfaction with Selected Aspect of Academic Environment in School of Humanities, Social Science and Education at Purdue University," Dissertation Abstracts. 36(10) : 6485-A, April, 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
ของศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เรียน ผู้เข้าอบรมทุกท่าน

แบบสอบถามที่ท่านได้รับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบความคิดเห็นของท่านที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม ที่ท่านเข้ารับการอบรมอยู่นี้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์
ต่อการพัฒนา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอบรม ให้เป็นสถานศึกษาที่เหมาะสมต่อการดำเนินงาน
ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ อคป. ข้าพเจ้าจึงขอความร่วมมือมายังท่าน ได้โปรดตอบ
แบบสอบถามให้ครบทุกข้อ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านคงให้ความร่วมมือด้วยดี และขอขอบคุณไว้
ณ ที่นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สงวน สหวงศ์

แบบสอบถามมียู่ 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม

ตอนที่ 3 เป็นตอนให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในที่ว่างหน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. วุฒิ ☐ ป.กศ. สูง ☐ พ.ม. ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ
3. ประสบการณ์ในการทำงาน
 - ☐ ต่ำกว่า 10 ปี ☐ 10-15 ปี
 - ☐ 16-20 ปี ☐ 21 ปีขึ้นไป
4. สถานภาพสมรส
 - ☐ โสด ☐ แต่งงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตอนนี้ ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของ

ศูนย์ฝึกอบรม ที่ท่านกำลังเข้ารับการอบรมอยู่ โปรดพิจารณาสภาพเหล่านั้นว่าเป็นอย่างไร แล้วจึงให้คะแนนตามความคิดเห็นของท่าน โดยเขียนวงกลมล้อมรอบตัว เลขในช่องขวามือ ซึ่งกำหนดไว้ 4 ระดับ และมีความหมายดังนี้

- 4 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด มีสภาพเช่นนั้นมากที่สุด หรือได้ปฏิบัติงานมากที่สุด
- 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก มีสภาพเช่นนั้นมาก หรือได้ปฏิบัติงานมาก
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย มีสภาพเช่นนั้นน้อย หรือได้ปฏิบัติงานน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด มีสภาพเช่นนั้นน้อยที่สุด หรือได้ปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

(0) ท่านได้รับความสะดวกในการเดินทางมาเรียนที่ศูนย์แห่งนี้

4	3	2	1
---	---	---	---

ในที่นี้ผู้ตอบเห็นว่า การเดินทางมาเรียนที่ศูนย์แห่งนี้ ได้รับความสะดวกมาก จึงให้คะแนนหมายเลข 3

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
	4	3	2	1
<u>การบริหารวิชาการ</u>				
1. ท่านเข้าใจจุดมุ่งหมายของโครงการฝึกอบรมเป็นอย่างดี	4	3	2	1
2. การปฐมนิเทศแก่ผู้เข้าอบรม สดได้เหมาะสมดี	4	3	2	1
3. ช่วงเวลาการเรียนที่จัดไว้ในแต่ละวัน ไม่ทำให้ท่านต้อง เรียนหนักเกินไป	4	3	2	1
4. ศูนย์ฝึกอบรมแห่งนี้ เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี	4	3	2	1
5. ศูนย์ฝึกอบรมแห่งนี้ เหมาะสมที่จะเป็นศูนย์กลางทางวิชาการ ของท้องถิ่น	4	3	2	1
6. ผู้บริหารวิทยาลัยฯ ออกมาเยี่ยมเยียน พบปะ กับผู้เข้าอบรม อยู่เสมอ	4	3	2	1
7. บรรยากาศที่ศูนย์ฝึกอบรม มีความอบอุ่น น่าศึกษาเล่าเรียน	4	3	2	1
8. ผู้ประสานงานประจำศูนย์ฝึกอบรม เอาใจใส่ในการ ดำเนินงานเป็นอย่างดี	4	3	2	1
9. ท่านรู้สึกภูมิใจ ที่ได้เข้ารับการอบรม ณ ศูนย์แห่งนี้	4	3	2	1

ข้อความ	น้ำหนักความคิดเห็น			
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
	4	3	2	1
<u>หลักสูตร</u>				
10. หลักสูตรที่ใช้อยู่ เหมาะสมกับการจัดการอบรมที่ศูนย์ภายนอก วิทยาลัยครู	4	3	2	1
11. การสัตรีชาต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่มวิชา มีความเหมาะสมกว่า การแยกเป็นรายวิชาย่อย	4	3	2	1
12. ท่านสามารถเลือกอบรม ตามโปรแกรมที่ตนถนัดและตรงกับ งานที่ท่านปฏิบัติอยู่	4	3	2	1
13. ล่ายวิชาเอกที่ท่านเลือกอบรม สามารถนำไปใช้ได้กับ การปฏิบัติงานในหน้าที่	4	3	2	1
14. หลักสูตรการอบรม มุ่งทฤษฎีมากกว่าการฝึกงานเพื่อนำไป ปฏิบัติ	4	3	2	1
15. หลักสูตรที่ใช้อยู่เหมาะสมกับการเตรียมครูใหม่มากกว่าจะใช้ ฝึกอบรมผู้ที่เป้นครูอยู่แล้ว	4	3	2	1
16. การฝึกอบรมควรเน้นวิชาชีพครู มากกว่าวิชาเอกและวิชาพื้นฐาน	4	3	2	1
17. การประเมินผลการอบรม โดยให้ต้นสังกัดเป็นผู้ประเมิน ฝ่ายหนึ่งนั้น นับเป็นวิธีที่เหมาะสม	4	3	2	1
18. ท่านคิดว่า เมื่อเรียนครบตามหลักสูตรนี้แล้ว ท่านจะมีสมรรถภาพ ในการทำงานสูงขึ้น	4	3	2	1
19. หลักสูตรที่ใช้อยู่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข	4	3	2	1

ข้อความ	ระดับความถี่เห็น			
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
	4	3	2	1
<u>การเรียนการสอน</u>				
20. ศูนย์ฝึกอบรมมีบรรยากาศทางวิชาการดี เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน	4	3	2	1
21. ศูนย์ฝึกอบรมมีลักษณะ เหมาะกับการเรียนหรือการฝึกงานระยะสั้น มากกว่าการเรียนหรือการฝึกงานระยะยาว	4	3	2	1
22. การเรียนการสอนที่ศูนย์ฝึกอบรม ไม่ทำให้คุณภาพทางวิชาการ ต่ำลงไป	4	3	2	1
23. การเรียนที่ศูนย์ฝึกอบรม สามารถฝึกภาคปฏิบัติได้มากกว่า การเรียนที่วิทยาลัยครู	4	3	2	1
24. ท่านมีเวลาพอที่จะทำงานเป็นกลุ่มนอกเหนือจากเวลาเรียน	4	3	2	1
25. ศูนย์ฝึกอบรมเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนเฉพาะ กลุ่มวิชาพื้นฐานและวิชาชีพครู	4	3	2	1
26. อาจารย์เข้าสอนทุกครั้งด้วยความกระตือรือร้น	4	3	2	1
27. การสอนของอาจารย์แสดงให้เห็นว่า มีการเตรียมการสอน มาเป็นอย่างดี	4	3	2	1
28. อาจารย์ไม่เรียกร้องสิ่งต่าง ๆ เกินความจำเป็นจากผู้เข้าอบรม	4	3	2	1
29. ศูนย์ฝึกอบรมมีสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถทำงาน ที่อาจารย์มอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	4	3	2	1
30. ท่านมีความพึงพอใจต่อสภาพการสอนของอาจารย์ที่เป็นอยู่ขณะนี้	4	3	2	1

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
	4	3	2	1
31. กระบวนการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ ช่วยให้ท่านมีความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน	4	3	2	1
32. ท่านมีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนที่จัด ณ ศูนย์ฝึกอบรม	4	3	2	1
<u>การบริการทางวิชาการ</u>				
33. ห้องสมุดประจำศูนย์ เหมาะสมต่อการศึกษาค้นคว้า	4	3	2	1
34. ปริมาณหนังสือในห้องสมุดเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	4	3	2	1
35. หนังสือที่มียู่ ไปได้ตรงตามความต้องการของท่าน	4	3	2	1
36. ศูนย์ฝึกอบรมได้จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทั่วไป เช่น การอภิปราย ปาฐกถา จัดนิทรรศการ	4	3	2	1
37. ศูนย์ฝึกอบรมมีแหล่งที่จะจัดหา วัสดุอุปกรณ์ สำหรับทำงาน ส่งอาจารย์	4	3	2	1
<u>ความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม</u>				
38. เมื่อท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับงานที่อาจารย์มอบหมายให้ทำ ท่านมีโอกาสขอคำปรึกษาจากอาจารย์	4	3	2	1

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
	4	3	2	1
39. ท่านมีโอกาสดำเนินกิจกรรมทางวิชาการนอกชั้นเรียนร่วมกับ อาจารย์ผู้สอน	4	3	2	1
40. อาจารย์ผู้สอนได้ให้ความสนใจ ติดตามความก้าวหน้าในงาน ที่มอบให้ทำงานอย่างสม่ำเสมอ	4	3	2	1
41. ศูนย์ฝึกอบรม จัดเวลาไว้สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาได้พบกับ ผู้เข้าอบรมที่อยู่ในความดูแล	4	3	2	1
42. อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ	4	3	2	1

ตอนที่ 3 โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม
ตามที่ท่านเห็นสมควร

1.
2.
3.

ภาคผนวก ข .

รายละเอียดโครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ

ระเบียบสภาการฝึกหัดครู

ว่าด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาประจำการ

พ.ศ. 2519

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 มาตรา 5 ได้กำหนดให้วิทยาลัยครูมีหน้าที่ส่งเสริมวิชาชีพ และวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา และอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 13(1) แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 สภาการฝึกหัดครูจึงกำหนดระเบียบว่าด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาประจำการไว้ ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสภาการฝึกหัดครู ว่าด้วยการให้การศึกษา และฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาประจำการ พ.ศ. 2519"

ข้อ 2. ให้ยกเลิกระเบียบ คำสั่ง หรือข้อบังคับอื่นใดที่เกี่ยวข้อกับการให้การศึกษา และฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาประจำการที่ขัดแย้งกับระเบียบนี้ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 3. ในระเบียบนี้

"การให้การศึกษา" หมายถึง การให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการศึกษ เพื่อเพิ่มพูน

วิทยฐานะ

"การฝึกอบรม" หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จะเป็นประโยชน์

ในการนำไปใช้ปฏิบัติงาน

"ศูนย์ฝึกอบรม" หมายถึง ศูนย์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาและฝึกอบรม

โดยเลือกใช้สถานที่ซึ่งมีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นตามความเหมาะสม

"บุคลากรทางการศึกษาประจำการ" หมายถึง ครูหรือบุคลากรอื่น ๆ ซึ่งให้บริการ

ทางการศึกษา และเป็นครูหรือบุคลากรประจำการ

- ข้อ 4. ให้วิทยาลัยครูจัดการศึกษาและฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาประจำการ
ในเขตที่วิทยาลัยครูได้รับมอบหมายจากกรมการฝึกหัดครู
- ข้อ 5. การจัดการศึกษาและฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาประจำการ ให้วิทยาลัยครู
จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมขึ้นใน เขตรับผิดชอบของตนตามความเหมาะสม
- ข้อ 6. การจัดการศึกษาและฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาประจำการ ให้วิทยาลัยครู
ดำเนินการไปตามหลักสูตรทางการศึกษาของสภากาการฝึกหัดครู หรือหลักสูตรทางการศึกษาอื่นที่ได้
รับรองจากสภากาการฝึกหัดครู และให้วิทยาลัยครูกำหนดผู้บริหาร ผู้ดำเนินงาน ผู้ให้การอบรมและ
เจ้าหน้าที่ตามความจำเป็นและความเหมาะสม
- ข้อ 7. การจัดการศึกษาและฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการศึกษาประจำการวิทยาลัยครู
อาจใช้วิทยากร ผู้บริหารการศึกษา เจ้าหน้าที่การศึกษา หรือผู้ชำนาญอื่น ๆ ที่เห็นสมควรมา
ให้การศึกษ และฝึกอบรมหรืออำนวยความสะดวกในการให้การศึกษและฝึกอบรมด้วยก็ได้
- ข้อ 8. ผู้มีสิทธิเข้ารับการศึกษและฝึกอบรม คือ บุคลากรทางการศึกษาประจำการ หรือ
บุคลากรของหน่วยงานที่เจ้าสังกัดนั้นต้องการให้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรม เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์
ในวิชาการที่ได้รับจากการศึกษและฝึกอบรม
- ข้อ 9. การจัดให้การศึกษและฝึกอบรมตามระเบียบนี้ จะกระทำในหรือนอกเวลาราชการ
ก็ได้
- ข้อ 10. ผู้จะเข้ารับการศึกษและฝึกอบรมจะต้องเป็นไปตามความต้องการ หรือเห็นชอบ
จากหน่วยงานเจ้าสังกัดของผู้รับการศึกษและฝึกอบรมนั้น
- ข้อ 11. ในกรณีที่หน่วยงานเจ้าสังกัดของผู้เข้ารับการศึกษและฝึกอบรมนั้น เห็นสมควร
ให้ผู้นั้นกลับไปปฏิบัติงานเองด้วยความจำเป็นใด ๆ ก็ตาม ให้วิทยาลัยครูดำเนินการให้เป็นไปตาม
ความประสงค์ของหน่วยงานเจ้าสังกัดนั้น ๆ
- ข้อ 12. ให้อธิบดีกรมการฝึกหัดครูเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และเป็นผู้ชี้ขาด
หากมีปัญหาจากการใช้ระเบียบนี้

ข้อ 13. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 28 กรกฎาคม 2519

(ลงชื่อ) จรุง วงศ์ลายักษ์

(นายจรุง วงศ์ลายักษ์)

นายกสภาการฝึกหัดครู

โครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (อศป.)

พ.ศ. 2524

1. เหตุผลและหลักการ

จากสถิติการศึกษาของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2521 - 2523 พบว่า มีครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ จำนวน 298,479 คน ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการจะทวีจำนวนขึ้นอีกเนื่องจากการขยายการศึกษาแทบทุกระดับ เพื่อสนองความต้องการของสังคม วิทยาลัยครูซึ่งมีหน้าที่ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ในส่วนที่ว่าด้วยการส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา ได้กำหนด การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการตามโครงการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะตามหลักสูตร สภาการศึกษา พุทธศักราช 2519 มาตั้งแต่ พ.ศ. 2519 แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และปัญหา อุปสรรคในการฝึกอบรม เช่น ปัญหาเกี่ยวกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ให้การฝึกอบรม กระบวนการจัดฝึกอบรม งบประมาณ การประสานงานและการประชาสัมพันธ์ จึงเห็นสมควรปรับปรุงโครงการดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเพิ่มพูนสมรรถภาพทางการปฏิบัติงาน ความเสมอภาคในโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาดูงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ตลอดจนการให้การศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน เช่น การอนามัย การสหกรณ์ การส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น

จากเหตุการณ์ดังกล่าว จึงเห็นสมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงให้โครงการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการดำเนินการไปตามหลักการดังนี้

1.1 การให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เป็นหน้าที่หลักประการหนึ่งของวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518

1.2 เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ได้รับการศึกษาและฝึกอบรมอย่างเสมอภาค

1.3 เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และให้มีส่วนในการพัฒนาชุมชนได้อย่างเต็มที่

1.4 เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดกับวิทยาลัยครูได้ร่วมมือกันพัฒนาสมรรถภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ตามความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด

1.5 เพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการสูงขึ้น

1.6 เพื่อสร้างเสริมจริยธรรม คุณธรรม และความสำนึกในการกิจของครู ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้สนองความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ครู และมีส่วนในการพัฒนาชุมชน

2.2 เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้สูงขึ้น

2.3 เพื่อเป็นการให้บริการทางการศึกษาแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการในท้องถิ่นอย่างเสมอภาค

2.4 เพื่อยกสถานะภาพของวิชาชีพครูให้ดีขึ้น

2.5 เพื่อเป็นการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการเพิ่มพูนสมรรถภาพและวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้มากที่สุด

3. เป้าหมาย

ให้โอกาสในทางการศึกษาและฝึกอบรมแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการถึงระดับปริญญา โดยเน้นสมรรถภาพเพื่อการปฏิบัติงานและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนในระยะเวลา 6 ปีแรก (พ.ศ. 2525 - 2529) วิทยาลัยครู 36 แห่ง อาศัยจัดการศึกษาและฝึกอบรมให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการตามโครงการนี้ไม่น้อยกว่า 180,000 คน

4. วิธีดำเนินการให้การศึกษาและฝึกอบรม

4.1 การรับผู้เข้าศึกษาและฝึกอบรม ให้วิทยาลัยครูประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดผู้ใช้ครู

4.2 การกำหนดวัน เวลา ในการให้การศึกษาและฝึกอบรมให้วิทยาลัยครูเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม โดยประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดผู้ใช้ครู

4.3 สถานที่ในการให้การศึกษาและฝึกอบรม ใช้สถานที่ในวิทยาลัยครูและ/หรือ ศูนย์ฝึกอบรมที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของวิทยาลัยครูตามความเหมาะสม

ในกรณีที่ผู้ใช้ศูนย์ฝึกอบรมจะต้องเป็นความเห็นชอบร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครู กับ หน่วยงานต้นสังกัดผู้ใช้ครู

4.4 หลักสูตรที่ใช้ในการให้การศึกษาและฝึกอบรม ใช้หลักสูตรของสภากาชาดการศึกษา โดยปรับปรุงกระบวนการให้การศึกษาและฝึกอบรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาชุมชน โดยจัดโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพในสาขาวิชาเอกดังต่อไปนี้ คือ การบริหารโรงเรียน การประถมศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา การอนุบาลศึกษา การศึกษาพิเศษ เกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ บรรณารักษ์ศาสตร์ จิตสำนึกธรรมศิลป์ ดนตรีศึกษา นาฏศิลป์ สุขศึกษา พลศึกษา ปรักฎาและคำสมา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ศิลปกรรม เคมี ชีววิทยา คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาเอกอื่น ๆ ที่สภากาชาดการศึกษาอนุมัติ

4.5 วิธีการให้การศึกษาและฝึกอบรม ให้การศึกษาและฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี แบบผสมผสาน เพื่อให้เหมาะสมในแต่ละลักษณะรายวิชา ประกอบด้วย

4.5.1 การศึกษาเป็นชั้นเรียน ใช้เวลาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาทั้งหมดที่กำหนดสำหรับแต่ละรายวิชา

4.5.2 การศึกษาดด้วยตนเอง โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ใช้สื่อการเรียน การปฏิบัติงานและทำโครงการ เอกเทศที่มีส่วนพัฒนางานที่ปฏิบัติหรือพัฒนาชุมชน และ วิธีการอื่น ๆ ที่เหมาะสม

การกำหนดสัดส่วนระหว่างการศึกษาในชั้นเรียนกับการศึกษาดด้วยตนเองของแต่ละรายวิชา ให้กลุ่มวิทยาลัยครูเป็นผู้กำหนด

4.6 ผู้ให้การศึกษาและฝึกอบรม ได้แก่ อาจารย์ในวิทยาลัยครูและ/หรือวิทยากร
ในท้องถิ่น

4.7 การถ่ายโอนหน่วยกิตการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบสภาการฝึกหัดครูว่าด้วย
การนั้น

4.8 การประเมินผลการให้การศึกษาและฝึกอบรม

4.8.1 การประเมินผลรายวิชาใช้ข้อบังคับสภาการฝึกหัดครูว่าด้วยการประเมินผล
การศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประการตามหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พ.ศ.
2524

4.8.2 การประเมินสมรรถภาพผู้เข้ารับการการศึกษาและฝึกอบรม ให้วิทยาลัยครู
ร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดผู้ใช้ครูประเมินในระหว่างการเรียนรู้ การศึกษา และฝึกอบรมโดยประเมิน
สมรรถภาพการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ส่วนพ้องาชุมชนตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม

4.9 การลงทะเบียนรายวิชาเรียนในแต่ละภาคเรียน ให้ลงทะเบียนได้ไม่เกินภาคเรียนละ
12 หน่วยกิต หากมีความจำเป็นที่ต้องลงทะเบียนเกินกว่า 12 หน่วย ต้องได้รับอนุมัติจากวิทยาลัย
เป็นราย ๆ ไป

4.10 เงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาและฝึกอบรม

4.10.1 สอดได้ในรายวิชาต่าง ๆ ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4.10.2 ผ่านเกณฑ์การประเมินผลตามข้อบังคับสภาการฝึกหัดครูว่าด้วยการ
ประเมินผลการศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประการ ตามหลักสูตรสภาการ
ฝึกหัดครู พ.ศ. 2524

4.11 การให้ประกาศนียบัตรและปริญญาบัตร เมื่อผู้เข้ารับการการศึกษาและฝึกอบรมสำเร็จ
การศึกษาและฝึกอบรมตามเงื่อนไข ข้อ 4.10 แล้ว ให้วิทยาลัยครูเสนอขออนุมัติให้ประกาศนียบัตร
หรือปริญญาบัตรจากสภาการฝึกหัดครู ตามมาตรา 13(4) แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.

2518

5. การเงิน

5.1 เงินที่ใช้ในการให้การศึกษาและฝึกอบรมได้จาก

5.1.1 เงินสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดผู้ใช้ครู

5.1.2 งบประมาณของกรรมการฝึกหัดครู

5.1.3 เงินค่าธรรมเนียมที่รับจากผู้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและฝึกอบรม

5.2 การรับจ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบสภาการฝึกหัดครู ว่าด้วยการรับจ่ายเงิน

ในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำปี พ.ศ. 2524

6. การบริหารโครงการ ให้มีคณะกรรมการดังต่อไปนี้

6.1 คณะกรรมการประสานงานระดับกรม

6.2 คณะกรรมการดำเนินงานระดับกรม

6.3 คณะกรรมการประสานงานระดับกลุ่มวิทยาลัยครู

6.4 คณะกรรมการประสานงานระดับจังหวัด

6.5 คณะกรรมการดำเนินงานของวิทยาลัย

7. การประเมินผลโครงการ ให้กรรมการฝึกหัดครู วิทยาลัยครู และหน่วยงานต้นสังกัด

ของผู้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร่วมกันประเมินผลโครงการในแต่ละปีการศึกษา

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ กรรมการฝึกหัดครูร่วมกับวิทยาลัยครูที่เปิดดำเนินการเป็น

ผู้รับผิดชอบโครงการโดยประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดผู้ใช้ครู

9. ประโยชน์ที่จะได้

9.1 เป็นการพัฒนาและเพิ่มพูนสมรรถภาพในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำปีการศึกษาในท้องถิ่น ตามความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ครูอันจะส่งผลถึงการพัฒนาศึกษาและการพัฒนาชุมชน

9.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำปีการมีโอกาสเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเองให้สูงขึ้นถึงระดับปริญญา

9.3 กระจายความเสมอภาคทางการศึกษาไปสู่ท้องถิ่น อันเป็นการสนองความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำปีการอย่างทั่วถึง

9.4 ยกเลิกภาพของวิชาชีววิทยาให้สูงขึ้น

9.5 ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรทางการศึกษาในท้องถิ่นมาใช้อย่างคุ้มค่า

9.6 ลดความสูญเปล่าทางการศึกษาในท้องถิ่น โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ต้อง
ละทิ้งงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ประจำ

9.7 เพิ่มทุนขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
ในท้องถิ่นทุรกันดาร

9.8 ทำให้กระบวนการผลิตครูสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะมีการเชื่อมกันระหว่างการผลิตครู
ก่อนประจำการและการอบรมครูประจำการ

10. การดำเนินงานตามโครงการ

10.1 ให้วิทยาลัยครูดำเนินการตามโครงการนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2524 เป็นต้นไป

10.2 ให้ให้ความตามข้อ 4, 5, 6, 7 และ 8 ของโครงการนี้ไปปรับใช้กับการ
ดำเนินงานตามโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะ
ตามหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภาการฝึกหัดครูในการ
ประชุมครั้งที่ 8/2521 ได้

ภาคผนวก ค.

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยวิธีสอบซ้ำ (Test-retest) ใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\}\{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

X แทน คะแนนการตอบแบบสอบถามครั้งที่ 1

Y แทน คะแนนการตอบแบบสอบถามครั้งที่ 2

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

num	X	Y	X^2	Y^2	XY
1	4	4	16	16	16
2	3	3	9	9	9
3	3	2	9	4	6
4	3	2	9	4	6
5	3	3	9	9	9
6	4	4	16	16	16
7	3	2	9	4	6
8	3	2	9	4	6
9	3	2	9	4	6
10	3	2	9	4	6
11	3	3	9	9	9
12	3	2	9	4	6
13	3	3	9	9	9
14	3	3	9	9	9
15	3	2	9	4	6
16	3	3	9	9	9
17	3	2	9	4	6
18	3	2	9	4	6
19	3	2	9	4	6
20	3	2	9	4	6
Σ	62	50	194	134	158

$$\begin{aligned}
 \text{จากสูตร} \quad r_{tt} &= \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{(N\sum X^2 - (\sum X)^2)(N\sum Y^2 - (\sum Y)^2)}} \\
 &= \frac{(20 \times 158) - (62 \times 50)}{\sqrt{\{(20 \times 194) - (62)^2\}\{(20 \times 134) - (50)^2\}}} \\
 &= \frac{60}{80.5} \\
 &= .745
 \end{aligned}$$

ดังนั้น แบบสอบถามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความเชื่อมั่น .745

สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ

กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทคัดย่อ

ของ

สงวน สหวงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

พุทธทศวรรษ 2526

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำภาค กลุ่มวิทยาสัณฐศาสตร์ตะวันออก เชียงใหม่ ในด้านการบริหารวิชาการ หลักสูตร การเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรม

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำภาคที่ได้รับการอบรมในระดับปริญญาตรี ที่ศูนย์ฝึกอบรมกลุ่มวิทยาสัณฐศาสตร์ตะวันออก เชียงใหม่ ปีการศึกษา 2524 จำนวน 500 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วย t-test และ F-test ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้าน ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติต่อด้านการบริการทางวิชาการในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ผู้เข้าอบรมชายและหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีทัศนคติแตกต่างกันในด้านการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้เข้าอบรมที่เป็นโสดและแต่งงานมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรม โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทัศนคติแตกต่างกันในด้านการบริหาร วิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการบริการทางวิชาการและด้านความสัมพันธ์ทาง วิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรมที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

ผู้เข้าอบรมที่มีวุฒิ ป.กศ.สูง วุฒิ พ.ม. และวุฒิต่ำกว่า มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของศูนย์ฝึกอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทัศนคติแตกต่างกัน ในด้านการบริหารวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีทัศนคติแตกต่างกับ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้เข้าอบรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของกลุ่มมีขอบรมโดยส่วนรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และให้คะแนนแตกต่างกันในด้านการบริหารวิชาการ หลักสูตร การเรียนการสอน และความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับผู้เข้าอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการบริการทางวิชาการ ผู้เข้าอบรมทั้งสี่กลุ่มมีทัศนคติแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

Academic Environments of the Training Centers for the Teachers
and Educational Personnel in
the Northeastern Teachers College Consolidation

An Abstract
by
Sanguan Sahawong

Presented in partial fulfillment of requirements
for the master of Education degree
at Srinakharinwirot University
February 1983

The purpose of this study was to investigate the trainees' attitude toward the academic environments of the teachers training centers in the Northeastern Teacher Colleges. The aspects of the academic environments under investigation were the academic administration, the curricula, the training program, the academic services, and the academic relationship between the trainers and the trainees.

The final sample of the study comprised of five-hundred teachers and educational personnel applied for the baccalaureate program of the teachers training colleges in 1981. The research tool was a set of questionnaire related to the academic environments of the training centers. Data were analyzed by percentage, means, and standard deviation. The one-way analysis of variance and the t-test were applied to test the differences between the groups.

The trainees' attitude toward the total academic environments of the training centers was average. The attitude toward the aspect of the academic services was low, but the other aspects were average.

There was no significant difference between male and female trainees' attitude toward the total academic environments of the training center. However, there was a significant difference at the .05 level in the aspect of the training program. There were no significant difference toward the other aspects. There was a significant

difference between married and single trainees' attitude toward the total academic environments of the training centers and the aspect of academic administration and toward the aspects of the academic services and the academic relationship between the trainers and the trainees at .01 and .05 levels, respectively. There was no significant difference toward the other aspects.

There was a significant difference between the attitude of the trainees, who owned the higher certification of teacher training, the special certification of secondary education, and the other types of certification, toward the total academic environments of the training centers and the aspect of the academic administration at the .05 level. There was no significant difference toward the other aspects.

There was a significant differences between the attitude of the trainees who had 10,10-15,16-20, and over 21 year-experience in teaching toward the total academic environments of the training center and the aspects of the academic administration, the curricula, the training program, and the academic relationship between the trainers and the trainees at the .01 level. There was no significant difference between the four groups toward the aspect of the academic services.

ชีวประวัติ

ชื่อ-สกุล นายสงวน สหวงศ์

เกิดวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2488

การศึกษา ระดับประถมศึกษา ศึกษาที่โรงเรียนตำบลวังม่วง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ระหว่างปี พ.ศ. 2496 - 2499

ระดับมัธยมศึกษา ศึกษาที่โรงเรียนบ้านไผ่วิทยา อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ระหว่างปี พ.ศ. 2500 - 2505

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

วิทยาลัยครูอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ระหว่างปี พ.ศ. 2506 - 2509

ปริญญาตรี (กศ.บ.) ศึกษาที่ วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน จังหวัดชลบุรี

ระหว่างปี พ.ศ. 2511 - 2513

ประสบการณ์การทำงาน

ทำการสอนที่โรงเรียนเจริญวุฒิวิทยา เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

ในปี พ.ศ. 2509 - 2510

ทำการสอนที่โรงเรียนบ้านหนองปากแจ้ว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

ในปี พ.ศ. 2511 - 2514

ทำการสอนที่วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ในปี พ.ศ. 2515 ถึงปัจจุบัน

ในระหว่างทำการสอนที่วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ได้ทำหน้าที่

1. หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
(พ.ศ. 2519 - 2520)
2. หัวหน้าหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
(พ.ศ. 2516 - 2522)
3. ผู้ประสานงานโครงการให้การศึกษาและฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
(ปัจจุบัน)

ผลงานทางวิชาการ

1. คู่มือการฝึกสอน วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
2. เอกสารประกอบการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูบุรีรัมย์